

התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר 580178697

ע"י ב"כ עוה"ד ד"ר אליעד שרגא ו/או תומר נאור ו/או אריאל ברזילי ו/או הידי נגב ו/או גילי גוטוירט ו/או רחל אל-שי רוזנפלד ו/או רותם בבלוי דביר ו/או תמר באום ו/או אורית הס ו/או דינה פרימור אזר
9136001, 36054, ת.ד.
טל': 02-5000076 ; פקס': 02-5000073

העותרת

- נ ג ד -

1. **שר הביטחון**
2. **ממשלה ישראל**
3. **צה"ל**

4. **היוועצת המשפטית לממשלה**
המשיבים 1-4 ע"י ב"כ עוה"ד מפרקליות המדינה
מרחוב צאלח א-דין 29, ירושלים
טל': 02-6467011 ; פקס : 073-3925590

5. **הכנסת**
ע"י ב"כ עוה"ד מהלכה המשפטית בכנסת
ממשכן הכנסת, ירושלים
טל': 02-6753495 ; פקס : 02-6408636

המשיבים

עתירה למתן צוים על תנאי,
צו בגיןיס,
ובקשה לקיום דין דחוף

מוגשת בזאת עתירה לבית משפט נכבד זה, **למתן צוים על תנאי ובקשה למתן צו בגיןיסט**, כנגד המשפטים 1-4, וכן **בקשה לקיום דין דחוף בעתירה**, והכל כלהלן:

א. צוים על תנאי

א.1. צו על תנאי כנגד המשפטים 1-4 מודיע לא יתבטל סעיף 3 בהחלטת הממשלה מס' 682 מיום 25.6.2023, הקובע כי לא ינקטו היליכים לשם גיוסם של תלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות לימוד חרדיים (להלן: "ההחלטה"), וזאת לנוכח הטעמים הבאים, בהצטברותם ולהזד:

א.1.א. נוכח העובדה כי ההחלטה המינימלית מנוגדת חזיתית להוראות חוק שירות בטחון המצוות על נקיות היליכים שוויוניים כלפי כל מיועדי הגיוס, והוא יוצרת הסדר פטור גורף וחידש בחוסר סמכות ברור ובניגוד לעקרון שלטון החוק;

א.1.ב. נוכח העובדה של ההחלטה מנוגדת להלכה שנקבעה בבית המשפט העליון בבג"ץ 3267/97 **רובינשטיין נ' שר הביטחון**, פ"ד נב(5) 481 (1998) (להלן: "בג"ץ רובינשטיין"), כי שר הביטחון לא יכול ליטול עצמו את הסמכות להכריע בסוגיות גיוס תלמידי הישיבות, הפוגעת אונשות בעיקרונו השוויון, מבלי כל הסדר מסמיך בחוק. זאת, מפני שמדובר ב"הסדר ראשוני", שעליו להיקבע רק בהחלטה של המחוקק;

א.1.ג. נוכח העובדה של ההחלטה פוגעת פגיעה חמורה בעקרון השוויון בפני החוק ובניגוד חזיתני לקביעות הברורות של בית המשפט העליון בסוגיה זו, והייתה מקיימת מדיניות מפללה ואכיפה ברנית המבדילה בין דם לדם;

א.1.ד. נוכח חוסר המידתיות הקיצוני שנפל בהחלטת הממשלה, אשר כל תכלייתה מנוגדת לחוק ולдин השורר ביחס לסוגיה, וכן היותה לוקה בחוסר סבירות קיצוני.

א.2. צו על תנאי כנגד המשפטים 1-4 מודיע לא יאכפו את חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון"), באופן שוויוני על כלל אזרחי המדינה, נוכח פקיעת פרק ג' לחוק שירות בטחון, ובכלל זה מודיע לא יפלו, בין היתר, כלהלן:

א.2.א. יפלו לגיס גיוס כללי של כלל המועמדים לשירות בטחון, לרבות תלמידי הישיבות;

א.2.ב. יערכו לקליטת מלא מחזור הגיוס והמיועדים לשירות בטחון במסגרת צה"ל;

א.2.ג. יוציאו הנחיות מתאימות לשכונות הגיוס להיערכות לגיס רחוב היקף;

א.2.ד. יוציאו הנחיות מתאימות למשטרת הצבאיות.

ב. צו הביניות

כן, מתבקש בית משפט נכבד זה להוציא צו **ביניים** המשנה את תוקפו של סעיף 3 להחלטת הממשלה שהתקבלה ביום 25.6.2023, לנוכח היותו מסוג "הסדר ראשוני" הפוגע אונשות בעקרון השוויון; שאינו בסמכותו של שר הביטחון לבצע; שנקבע בניגוד חריף להוראות חוק שירות הביטחון ובניגוד גמור להלכת בית המשפט העליון בעניין.

כידוע, בבואו לבחון את השאלה האם להעניק צו **ביניים** אם לאו, מazon בית המשפט הנכבד בין שני שיקולים עיקריים - מazon הנוחות, וסיכויי העתירה, כאשר לamazon הנוחות מעמד בכורה ברור בין שני אלה. כך נקבע בבר"מ 8777/06 **מפעלי תחנות בע"מ ואח' נ' הוועדה המקומית לתכנון ובניה טבריה ואח'** (ນבו 19.11.2006) : "על בית המשפט לשקל בבואו להכריע בבקשת מתן צו **ביניים** את סיכויי העתירה ואת "amazon הנוחות" ... שני השיקולים המשפיעים האחד על השני... ואולם, אבן הבחן העיקרית בסופה של יום היא **בשיקולי "amazon הנוחות"**".

העותרת סבורה כי נסיבות העניין, בהן התקבל סעיף 3 בהחלטת הממשלה המהווה הסדר גישׂ חדש מבלי שקיימת לו סמכות **בחוק**, והוא הסדר ראשוני כזה בעל השלכות מרוחיקות לכט על מדינת ישראל הפוגע פגיעה חמורה בשוויון ומקיים מדיניות מפלגה, מהיבוט מתן צו **הביניים** המבוקש – הקפתה הפגיעה המתמשכת בשוויון בהליכי הגישׂ לצה"ל ללא הסכמה בחוק. זאת, על מנת למנוע כל מעשה עשוי, או הסתמכות כזו או אחרת, במידה והעתירה תתקבל.

בקשה זו עומדת בנסיבות אחtent עם הבקשת קיום דין דחוף, אשר קיומו יבטיח כי צו **ביניים, ככל שיינטו, ימודד לזמן קצר בלבד.**

ג. בקשה לקיום דין דחוף

כן מתבקש בזאת בית המשפט הנכבד להורות על קיום דין דיוון בהול בעתירה, על רקע הצורך בהקדם האפשרי את השאלות העומדות בסיס העתירה, ונוכח העובדה כי סעיף 3 בהחלטת הממשלה מיום 25.6.2023 התקבל בחוסר סמכות חריגה, בניגוד גמור לפסיקת בית המשפט העליון ובפרט להלכה בבג"ץ רובינשטיין; ומהדיניות המפלגה והפוגענית העומדת בסיסו – ומתוך כך פגיעתו בחמורה בשלטון החוק ובעקרון השוויון.

תוכן עניינים

א.	הצדדים לעתירה.....4
ב.	מבוא.....5
ג.	התשתית העובדתית.....6
ג.1.	השתלשות העניינים בגין תלמידי היישוב.....6
ג.1.א.	40 התלמידים שהפכו ל-40,000.....6
ג.1.ב.	פרשת רובינשטיין (1998).....7
ג.1.ג.	פרשת חוק טל (2006-2012).....8
ג.1.ד.	בג"ץ 5823 – פקיעת הסדר הגיוס.....8
ג.1.ה.	בג"ץ 1877/14 חוק השוויון בנטול (2017).....9
ג.1.ו.	דיווחים כזובים על נתוני גיוס ומסקנות צוות נומה.....12
ג.2.	פקיעת ההסדר בחוק שירות בטחון והחלטת הממשלה מיום 25.6.2023.....13
ג.3.	מייצוי הליכים מטעם העותרת.....14
ד.	הטיעון המשפטי.....17
ד.1.	התשתית הנורמטיבית לעתירה – חוק שירות בטחון.....17
ד.2.	החלטת הממשלה התקבלה בחומר סמכות, בניגוד לחוק שירות הביטחון ובניגוד להלכת בית המשפט העליון בסוגיה.....18
ד.3.	החלטה מפללה של אכיפה ברונית.....20
ד.4.	החלטת הממשלה לocket בחומר מידתיות וסבירות קיצוני.....22
ה.	סיכום.....25

א. הצדדים לעתירה**העותרת:**

העותרת היא עמותה, רשומה כדין, תנואה עצמאית ולא מפלגתית, המונה כ-65 חברים ופעילים ומזכינת בימים אלו 33 שנים של עשייה ציבורית ומשפטית, בהן חרצה על דילמה שMRIה על טוהר המידעות בשירות הציבורי, עידוד ערכי שלטון החוק, שירות נורמות בלתי ראיות במנהל הציבורי והשרשת נורמות ראיות של מנהל ציבורי תקין.

העותרת מתנגדת לאורך כל שנות קיומה לפגיעה הקשה בזכות לשוויון ולמתן הטבות שלטוניות בדמות אי-גיוס חרדים לשירות ביטחון על בסיס רקע דתי. כאלה המבחינות בין דם לדם בחובת השירות למדינה וዮוצרות מדיניות של הפליה קשה ופגיעה בחירותו.

המשיבים:

1. המשיב 1 הוא שר הביטחון, אשר בסמכותו ובתחום אחריותו המיניסטריאלית לפעול בהתאם להוראות חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות ביטחון") ופסיקת בית המשפט העליון בסוגיה. על אף מייצוי הליכים ממושך מטעם העותרת – בוחר שר הביטחון לקיים מדיניות מפללה ופגענית בניגוד גמור למציאות החוק והלכת בית המשפט הנכבד.
2. המשיבה 2 היא ממשלה ישראל ה-37, שהחלטתה – על אף בקשות חוזרות ונשנות מטעם העותרת שלא קיבל החלטה זו, ולאחר שהתקבלה לבטל החלטה זו – על סעיף 3 להחלטה מס' 682 של

הממשלה מיום 25.6.2023: "כִּי לֹא יִנְקֹטו הַלְּיכִים לְשֵׁם גַּיּוֹס שֶׁל תַּלְמִידִי יִשְׁיבָּות כְּאָמוֹר, כָּל שִׁוּצָgo בְּפָנֵי רְשֻׁוֹת הַגְּיוֹס אֲישָׁוּרִים לְפִי צְرָci הַצְּבָא וְדָרְשָׁתוֹ, בְּדָבָר לִימּוֹדֵihם בִּשְׁיבָּות, וְזֹאת עַד לְיֹום 31 בָּמַרְץ 2024". הַחְלָתָה הַגּוֹועָה בְּחִסְכָּר סְמֻכָּת; פּוֹגַעַת פְּגַעַת קַשָּׁה בְּעַקְרָoן הַשּׂוֹוִוָּן; מִקְיָמָת מִדְיוֹנִיות מְפָלָה וְאַכְפָּה בְּרַרְנִית; וּמִנוֹגְדָת חִזְיָתִית לְהַוְרוֹאָות חֻקָּק שִׁירָוֹת בְּטַחְוֹן וְפְסִיקָת בֵּית הַמִּשְׁפָט הַעֲלִיּוֹן בְּסָוגָה.

- .3. המשיב 3 הוא **צבא ההגנה לישראל**, אשר לפתחו מונחות ממשימות ההייערכות לגיטם תלמידי הישיבות כمبוקש בעטירה ועליו לנקט בהליכים כלפי משתמשים מגיטם לשירות ביטחון באופן שוויוני ובהתאם להוראות חוק שירות ביטחון ופסקת בית המשפט העליון בסוגיה.
- .4. המשיבה 4, **היוועצת המשפטית לממשלה** (להלן: "היוועמ"ש"), אשר מתפקידה ומסמכותה היא מייצגת את הממשלה בערכאות השונות, והיא שאמונה על ייצוג האינטרסים הציבוריים ושמירה על קיום הדין.
- .5. המשיבה 5 היא **הכנסת**, בית המחוקקים של מדינת ישראל. לאור ההלכה בדבר "הסדרים ראשוניים", מסמכותה של הכנסת בלבד – לחוק הסדר גיטש חלופי, או להוותיר את חובת הגיטש הכללית על כנה. בהתאם, חברי הכנסת חוקקו את חוק שירות ביטחון וקבעו בכוונה תחילת כי הסדר הקבוע בפרק ג' יהיה הוראת שעה מהותית, ויפקע מעצמו ביום 30.6.2023, בין היתר, עקב הפגיעה הקשה בעקרון השוויון ועקב האפשרות שהוא אכן לא ישיג את מטרתו המוצחרת – גיטוס תלמידי יישיבות לצה"ל.

ב. מבוא

"הפליה באשר ליקר מכל – החיים עצם – היא הקשה שבאבליות. האדם מוכן ליתן חייו להבטחת מולדתו. הוא אינו מצפה לכל טובת הנאה מכך. הוא מצפה רק לכך שגיטם ינהגו כמותו".

בג"ץ 6427/02 **התנוועה לאיכות השלטון בישראל נ' הכנסת**, פ"ד סא(1) 619, פסקה 41 לפסק-דיןו של הנשיא ברק (2006).

- .6. עניינה של עטירה זו, בחלוקת מינימלית שהתקבלה לאחר פקיעתו של הסדר הפטור מגיטם שנקבע בפרק ג' לחוק שירות ביטחון – ולמעשה מהוותה הסדר גיטש חדש מבלי שקיימת לו סמכות בחוק ובניגוד גמור להוראות הקבועות ביחס להליכי גיטוס בחוק שירות ביטחון.
- .7. כך, לאחר שנדחה כניסה לבקשתו לתוכף של פסק הדין שביטל את ההחלטה המפללה הפטור תלמידי יישיבות בחוק שירות ביטחון (בג"ץ 1877/14 **התנוועה לאיכות השלטון נ' שר הביטחון** (אר"ש 12.9.2017)) במשך למשך שנים ביקשו משבבי המדינה דוחיות נספנות כדי לחוק הסדר גיטש חדש. לבסוף, הבחירה העותרת דכאן, ביום 11.6.2023 כי אין עוד תוקף להמשיך דוחיות אלה, לאור פקיעת תוכפו של הסדר ביום 30.6.2023.

- .8. לאחר הבהירתה הנ"ל של העותרת, ולמרות בקשوتיה החזרות ונשנות לקיים מדיניות גיטוס שוויונית לפי הוראות החוק, הetcנסה הממשלה ביום 25.6.2023 להחלטת "כִּי לֹא יִנְקֹטו הַלְּיכִים לְשֵׁם גַּיּוֹס של תלמידי יישיבות" – בניגוד למציאות החקוק והלכת בית המשפט הנכבד בסוגיה.

- .9. עוד באותו יום פנתה העותרת אל כל חברי הממשלה, ובפרט ליועצת המשפטית לממשלה, שר הביטחון והרמטכ"ל להתריע כי מדובר בחלוקת שהתקבלה בניגוד חריף לחוק שירות המדינה והתקבלה בחוסר סמכות.

10. העותרת המשיפה לפנות אל המשיבים כולם גם לאחר שהתקבלה ההחלטה – בבקשת שיינקטו הליכים לגיוס באופן שוויוני. וכן המשיפה העותרת לטען לפניהם כי ההחלטה על אי-נקיטת הליכים היא מסוג של "הסדר ראשוני", כזה בעל השכלה מרחיקות לכת על מדינת ישראל הפגעה חמורה בשוויון ומקיים מדיניות מפללה – ורק בסמכות הכנסת לחוק הסדר מעין זה.
11. העותרת טוען בעירה דין, כי סעיף 3 בהחלטה אינו רק בגין מצוות חוק שירות ביטחון, אלא אף "אינו בא בגדרי הנסֶבֶל-החוּקִתִי" היהות והוא פוגע באופן בלתי-מידתי "פגיעה אונשה בשוויון בין אזרחי המדינה בנושא של חיים ומותם פשוטים". (כבדי השופט רובינשטיין בפסקה ד' לפסק-דין בבג"ץ 6318/07 רסלר נ' **כנסת ישראל** (21.2.2012 נבו) (להלן: "בג"ץ רסלר וה坦ועה").
12. למען הגילוי הנאות וכדי שדבר לא יעלם מעינו של בית המשפט, עשרה ימים לאחר קבלת ההחלטה העומדת בלב עתירה זו, ולאחר שלא התקבל כל מענה לפניותה של העותרת, הגישה העותרת לבית משפט נכבד זה ביום 5.7.2023, עתירה נגד ההחלטה (בג"ץ 5145/23 **ה坦ועה למען איזמות השלטון בישראל נ' שר הביטחון** (אר"ש 5145/23), אשר נדחתה עקב "אי מיצוי הליכים שלהם". יחד עם זאת, קבע בית המשפט הנכבד כי:
- הגשת עתירה בעניין יכולה להתקבל על הדעת לאחר שתינתן למשיבים שהות מספקת לממן תשובה. לצד זאת, הדעת נותנת כי לא ניתן אף לצפות להתmeshותות בלתי מוגבלת של הטיפול בנושא. (פסקה 5 לפסק הדין בבג"ץ 5145/23).
13. והנה, לאחר מיצוי הליכים ממושך, בו פונה העותרת למעלה מחודשים לכל המשיבים ונותרת ללא כל מענה לפניה – בעוד שההחלטה המינימלית הבלתי-חוקית והפוגענית נושא עתירה זו, עודנה בתוקף – על אף שהתקבלה ללא סמכות, בגין גמור לחוק, וכן בחוסר מידתיות וסבירות קיצוני – ולאחר שעשתה העותרת כל אלה כדי לבטל ולהביא לגיוס שוויוני מצוות חוק שירות ביטחון, ולא נותר לה לעותרת כל ברירה אלא להגיש עתירה זו לבית המשפט הנכבד ולבקש את הסעדים ברישא לעתירה.

ג. התשתיות העובdotית

ג.1. השתלשות העניינים בגין תלמידי היישובות

14. העותרת תבקש להרchip על הרקע לחובת הגיוס השוויונית והשתלשות העניינים שהביאה להתרבותו של בית המשפט הנכבד בשל פסקי דין עליהם יורחב – עקב הפגיעה הקשה בעקרון השוויון – פגיעה שלעמדת העותרת הגעה לשיא בעתה נושא עתירה זו.
15. מיום הקמתה, נאלצת מדינת ישראל להגן לא הרף על בטחון אזרחיה. לשם כך, הוקם ואוגד מיד עם קום המדינה צבא ההגנה לישראל. בשנת 1949 נחקק חוק שירות ביטחון, תש"י"ט-1949, וחוק זה קבע לראשונה באופן מסודר חובה גיוס לצבא לכל אזרח ואזרחית. במהלך השנים שונם החוק המקורי לחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], תשמ"ו-1986 (לעיל ולהלן: "חוק שירות ביטחון"), וכיום, חוק שירות ביטחון הוא אשר מסדיר את סוגיות הגיוס לצבא לשירות סדיר.

ג.1.א. 40 התלמידים שהפכו ל- 40,000

16. לאחר קום המדינה, החליט ראש הממשלה ושר הביטחון דאז, מר דוד בן גוריון, לאפשר דחית גיוס לתלמידי ישיבות "שורותם אומנותם". מטרתו של הסדר אז, שהעניק פטור מגיוס לצבא לכ-400

תלמידי ישיבה, הייתה שמירה על גחלת לימוד התורה, שכמעט כבתה בשואה אשר כמעט וכלה את מפעל היישוב במצרים אירופה.¹

17. בשנת 1958, בהנחיית מנכ"ל משרד הביטחון דאז – מר שמעון פרס – נקבעו נוהלי דחינת השירות בצורה מסודרת. באותה שנה כבר התייחס בן-גוריון, שר הביטחון, לקשי החברתי הטמון בהסדר המפללה, באומרו כי:²

"זהי קודם כל שאלה מוסרית גדולה אם ראוי הדבר, שבן אמא פלונית יירג להגנת המולדת, ובן אמא אלמוני ישב בחדרו ולומד בבטחה, כשהרבות צעירים ישראל מחרפים את נפשם למוות".

18. נקודת המפנה בהיקף הזכאים לדחינת השירות החל בשנת 1977, אז נקבע בהסכם הקואליציוני עם אגדת ישראל כי יוסרו המוגבלות על מספר מקבלי הדחינה, מספר היישיבות הכלולות בהסדר ותוקלנה באופן מהותי הדרישות מבعلي הדחינה. כך נפרץ הסcar, ופטור "תורתו אומנתו" הפך מהסכם פוליטי שליל הנוגע למאות בודדות של אזרחים, لتופעה עצומה בהיקפה שפוטרת רבעות תלמידים מגויס בכל שנה.³

ג.1.ב. פרשת רובינשטיין (1998)

19. בשנת 1998,קבע בית המשפט העליון בבג"ץ 3267/97 **רובינשטיין נ' שר הביטחון**, פ"ד נב(5) 481 (1998) (להלן: "בג"ץ רובינשטיין"), כי שר הביטחון לא יכול עוד ליטול לעצמו את הסמכות להכריע בסוגיות גiros תלמידי היישיבות שתורתם אומנותם. זאת, מפני שמדובר ב"הסדר הראשוני", שעליו להיקבע בהחלטה של החוקק, ולא ניתן להפקיד את מפתח הפעלה להסדר בעל חשיבות ציבורית וחברתית כה גדולה בידיה של הרשות המבצעת (להרחבה ראו: יואב דותן, "הסדרים הראשוניים ועקרון החוקיות החדש" **משפטים** מב תשע"ב, 444 (2012)).

20. בבג"ץ **רובינשטיין** בית המשפט הנכבד עמד על כך שסמכותו של שר הביטחון ליתן פטור משירות ביטחון, צריכה להיעשות במסורת – ולא באופן גורף לעשרות אלפי תלמידי היישיבות – שם עשה שר הביטחון שימוש בסמכות המוקנית לו מכוח סעיף 36 כדי לפטור באופן גורף את תלמידי היישיבות: "עלינו לפרש את סמכותו של שר הביטחון על רקע הצורך להגישים, בדרך פרשנית, את הכלל הבסיסי בדבר הסדרים ראשוניים. פרשנות זו מובילה אותנו למסקנה כי סמכותו של שר הביטחון צריכה להיות מועפלת בעקבות ההכרעות החברתיות הקשות שיתקבלו אצל החוקק. שר הביטחון עצמו אינו רשאי ליטול לעצמו סמכות הכרעה זו" [פס' 40 לפסק דין של כב' הנשיא ברק, **בג"ץ רובינשטיין**].

21. במלils אחרות, בבג"ץ **רובינשטיין**, כבר נקבע בבית המשפט הנכבד, בהרכבת של 11 שופטים, כי הסמכות ליתן פטור גורף מגויס לתלמידי היישיבות לא נתונה לשר הביטחון, וכי יש לחוקק חוק שיסדיר את העניין. בהיעדר חקיקה של הכנסת, אין לשר הביטחון כל סמכות לכפות הסדר גיסס מפללה הפגיעה אנושה בעקרון השוויון – וכל פגיעה בזכות יסוד עליה להיעשות בחקיקה של

¹ הוועדה לבosh ההסדר הרואי בנושא גיסס בני ישיבות דז'יח הוועדה (2000).

² מכתב מדוד בן-גוריון, ראש הממשלה, לד"ר יצחק אייזיק הלו הרצוג, הרב הראשי האשכנזי, בעניין גיסס תלמידי היישיבות (10.11.1958).

³ אסף מלחי "אתגרי צבא העם": גיסס החדרדים לצה"ל בראשי הזמן" 18 הפרלמנט (המכון הישראלי לדמוקרטיה, 2018). לשם המכחשה, בשנת 1968 מספר דוחוי הגיסס עמד על כ-4,700, בשנת 1985 על כ-16,000 ובסנת 2015 על כ-63,000.

הכנסת.

22. בעקבות פסיקת בית המשפט העליון בבג"ץ **רובינשטיין**, מונתה בשנת 1999 ועדה ציבורית, בראשות השופט (בdimos) צבי טל. הוועדה נתקשה להמליץ על הדרך החוקית להותיר את המצב על כנו, ולאפשר את המשך הבדיקה בגין תלמידי ישיבות – ולעגן את הענקת הפטור לתלמידי הישיבות לכה"ל מידיו שר הביטחון בחקיקה ראשית באופן ראוי.
23. בהתקבש על דוחה וודעת טל, חוקקה הכנסת את חוק דחינת שירות לתלמידי ישיבות שתורთם אומנותם, התשס"ב-2002 (שזכה לכינוי "חוק טל"), אשר אפשר את המשך דחינת השירות של תלמידי הישיבות בתנאים מסוימים.

ג.1.ג. פרשת חוק טל (2006-1 2012)

24. חוקתיות חוק טל נתקפה לראשונה בבג"ץ 6427/02 **התנועה לאיכות השלטון נ' הכנסת** (ນבו 11.5.2006) (להלן: "בג"ץ חוק טל"). שם, קבע בית המשפט הנכבד כי הסדר הגיוס פוגע קשה בכבוד האדם של בני קבוצת הרוב המחויבת בשירות צבאי. למורת זאת, העתירה נדחתה, מפני שבית המשפט ביקש להעניק לחוק "הזרמנות רואה" להגשים את מטרותיו, וקבע כי מידתיות הפגיעה בשוויון תיבחן במחזור הזמן.
25. בשנים אלו, חוק טל עורר סערה ציבורית חריפה תקדים, שהקימה גל מחאה ארצית נרחב תחת הדרישת לשינויו בנטל הגיוס. המאבק הציבורי, שכונה "מחאת הפרαιירים", הביא להפגנות בכל הארץ, הקמות תנועות מחאה, שביתות תלמידים בבתי הספר ועצרות תמייה של רבבות שקראו בקול אחד לגיוס חובה לכל אזרח ואזרחית, ללא יוצאי דופן.⁴
26. מכך עשור לחקיקת חוק טל, בשנת 2012, הכריע בית המשפט העליון כי חוק טל אינו חוקתי במסגרת בג"ץ 6318/07 **רסלר נ' בנסת ישראל** (להלן: "בג"ץ רסלר והתנועה"). במסגרת פסק הדין, בית המשפט הנכבד קבע כי החוק מעגן בפועל את ההסדרים הבלתי חוקתיים שקדמו לו, וכי אין בכוחו של ההסדר הקבוע בחוק להשיג את תכליותו, ובראשן – מצום אי-השוויון בנטל הגיוס. זאת, בשל קיומם של חסמים אינהרנטיים בחוק – העדר אמות מידה לביצועו של החוק; שיקול הדעת הרחב שהעניק החוק לרשות המבצעת במידה ואופן יישומו; מרחב הבחירה הנרחב שנותר לתלמידי הישיבות בשאלת הגיוס; ובעיקר – העלייה המתמדת הנצפית במספר החדרים המctrופים להסדר "תורתו אומנותו" מאז חקיקת החוק.
27. על כן, בית המשפט הנכבד פסק בבג"ץ חוק טל, כי הכנסת לא תוכל להאריך את תוקף החוק, ודינה בטלות.⁵

ג.1.ד. בג"ץ 5823/12 – פקיעת הסדר הגיוס

28. העתירה בבג"ץ 5823/12 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון** (אר"ש, 1.4.2014) (להלן: "בג"ץ 5823/12⁶). הוגשה על ידי העותרת דכאן בסמוך לפקיעת תוקפו של חוק טל ועל רקע

⁴ ראו, למשל: מיקי פلد והדר קנה "עשרות אלף הפגינו בת"א: "לחכניס את כולם למעגל החובות"" **כלכליסט** (7.7.2012) ; <https://www.calcalist.co.il/local/articles/0,7340,L-3576380,00.html> ; "השミニיסטים שבתו במחאה על חוק טל"
<https://www.mako.co.il/news-israel/education/Article-b07f1ab6ea82531018.htm> (29.1.2012).

⁵ בג"ץ 6298/07 **רסלר נ' בנסת ישראל**, סה(3) 1, פס' 57 לפסק דין של הנשיאה בינייש (2012).

העובדת שהכנסת לא פולה לחוקק הסדר חלופי בתקופה שבית המשפט הנכבד הקציב לה בפסק דין
בג"ץ רסלר וה坦ועה.

29. במהלך הדיון בג"ץ 5823 ניתנו שני צוויי בגיןים על ידי בית המשפט הנכבד שדן במוותב של תשעה שופטים. צו הבניינים הראשון ניתנו ביום 22.8.2013. הצו מגע, החל מיום הניתנו, הפחתה של תקופה של שירות או כל תקופה רלוונטיית אחרת לעניין גיוסם ושירותם של בני ישיבות. **צו בגיןים השני ניתן** ביום 4.2.2014 (בדעת רוב). מכוחו של צו זה נاسر על הממשלה לבצע העברות כספים לצורך תמייה במוסדות תורניים, ביחס לתלמידי מוסדות תורניים לידי השנתונים 1995, 1994 וחייב הרាជון של נתן, אשר קיבל צו גיוס למועדים שונים החל מחודש אוגוסט 2013, ואשר לא התקיכבו לגיוס בשל החלטות כליליות לדחות את מועד התמייה (ראו פסקה 2 לפסק הדין בג"ץ 5823/12).
30. העותרת תזכיר, כי בשנה וחצי שלאחר פקיעת חוק טל, על בסיס פסיקת בית המשפט בג"ץ רסלר וה坦ועה, לא עמד כל הסדר גיוס ייחודי לתלמידי הישיבות. בתקופה זו, רשות הצבא צינו בפני התנועה כי אחוזו המתייצבים לצו ראשון בקרוב תלמידי הישיבות אשר זומנו לשכונות הגיוס לאחר פקיעת תקפו של חוק טל, עמד על כ-89%.⁶

העתק מענה לפניות התנועה לאיכות השלטון מאת רס"ן עדי אברהム, רמ"ד תכנון, מנהל וכח אדם וסא"ל ענבל דה-פז, רע"ן יועץ כ"א ופרט בצה"ל, מיום 3.6.2013, מצורף ומסומן כנספח ע/1.

31. הדיון בג"ץ 5823 נערך כאשר ברקע הדברים התנהל בכנסת מהלך לחקיקת הסדר חלופי, שיבוא תחת חוק דחיית השירות. ביום 19.3.2014 הודיעו המשיבים המינויים על ידי פרקליטות המדינה כי ביום 12.3.2014 התקבלו בכנסת ובית המשפט הנכבד הודעה על מחיקת העתירה.

ג.1.ה. בג"ץ 1877/14 חוק השוויון בנטל (2017)

32. בשנת 2013, עם קום ממשלת ישראל ה-33, המדינה ביקשה להסדיר את סוגיית גיוס תלמידי הישיבות, ולהחוק הסדר קבוע לגיוס תלמידי הישיבות. על כן, מונתה ועדת פרי, בראשות שר דואז יעקב פרי, אשר גיבשה המלצות לעניין ניסוח החוק החדש. המלצות גובשו לכדי הצעת חוק, אשר נידונה בוועדה מיוחדת שהוקמה לדין בהצעת החוק, בראשות חה"כ אילית שקד. ועדת שקד ניהלה עשרות דיונים בהצעת החוק, וביום 12.3.2014 התקבל בקריאה שנייה ושלישית בכנסת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 19), התשע"ד-2014 (להלן: "תיקון 19").

33. הכנסתה ה-19 התפזרה חודשים ספורים לאחר קבלת תיקון 19 בכנסת. התקון הנ"ל עורר דיון ציבורי נרחב בסוגיית גיוס תלמידי הישיבות, ועם כינונו הממשלה ה-34 הוחלט לאור המבנה הקואליציוני דואז על ריכוך נוסף של הסדר גיוס תלמידי הישיבות. בהתאם, ביום 24.11.2015 (להלן: "תיקון 21"), הצבעה הכנסת והתקבל חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 21), התשע"ו-2015 (להלן: "תיקון 21"), אשר הוסיף על ההסדרים שנקבעו בתיקון 19. בין השאר, תיקון 21 הארך באופן ניכר את תקופות ההסתגלות שבחוק ודחה את האפשרות להטלת סנקציות פליליות על תלמידי הישיבות.

34. במסגרת תיקונים 19 ו-21 לחוק שירות ביטחון (להלן: "חוק השוויון בנטל"). חוק השוויון בנטל ביקש לקבוע מגנון מסווג במשמעותה קבועה יודי גיוס קולקטיביים בעבור הציבור החראי כולם, אשר יאפשרו ליתר לומדי התורה להמשיך ולדחות את גיוסם על פי הנהל הקבוע בחוק (בכפוף

⁶ מכתב מענה לפניות התנועה לאיכות השלטון מאת רס"ן עדי אברהם, רמ"ד תכנון, מנהל וכח אדם וסא"ל ענבל דה-פז, רע"ן יועץ כ"א ופרט בצה"ל (3.6.2013).

לעמידה במספר תנאי דחיה אישיים המנוים בחוק). לפי חוק השוויון בנטל, מנגנון זה פועל על בסיס הבחנה בין שתי תקופות זמן – **תקופת ההסתגלות הראשונה** (שאורכה כ-6 וחצי שנים) ו**תקופת ההסתגלות השנייה** (שאורכה כמעט 3 שנים), ולכוארה בכל אחת מן התקופות קיים הסדר נורמטיבי אחר שחל על תלמידי היישוב מבחן חובת הגיוס שלהם לאור העמידה ביעד הגיוס הממשלתי השני.

35. חוקתיותו של חוק השוויון בנטל עדמה ל מבחון במסגרת בג"ץ 1877/14 **הטנווה לאיכות השלטון נ' הכנסת** (נבו 2017.12.9) (להלן: "בג"ץ 1877/14"),⁷ ושוב הכריע בית המשפט העליון, כי הסדר הגיוס כפי שנקבע בחוק השוויון בנטל אינו חוקתי. בית המשפט צעד בקרע החורשה זה מכבר בידי שופטי בית המשפט העליון לדורותיהם, וקבע כי הסדר הגיוס פוגע בזכות החוקתית לכבוד האדם בהיותו מפללה ופוגע בשוויון, שכן הוא יוצר הבחנה ללא שוני רלוונטי, על בסיס השקפת עולם דעתית, בחובת הגיוס לצה"ל.

36. בפסק דין של הנשיאה (בדימוס) מי נאור, נקבע כי בהסדר הגיוס "פגמים גנטיים" שפוגעים ביכולתו האפקטיבית להשיג את תכלויותיו המרכזיות, ובראשן צמצום אי-השוויון בגין צבא. על בסיס שלושה נימוקים מרכזיים שנפרט להלן, קבע בית המשפט העליון כי חוק השוויון בנטל לא עומד ב מבחני פסקת ההגבלה, ופגע פגיעה בלתי מידתית בזכות השוויון.

37. ראשית, בית המשפט העליון קבע כי בעבר רוב תלמידי היישוב, ולאורך רוב תקופת תחולת החוק, הסדר הגיוס נותר ולנטרו לחלוין וכפוף לשיקול דעתם של המיעדים לגיוס. עובדה זו הפכה את החוק ל"חסר שניים", ומהרואתו נודרו כל סנקציות ממשיות שמעניקות לחוק ממך של כוח כופה. כמו כן, החוק המשיך להקנות סמכות רחבה לשר הביטחון להמשיך ולדוחות את גיוסם של תלמידי היישוב, אשר באופן פוטנציאלי הקהה את חזותינו של החוק, והטילה סימן שאלה על כך שמי מתלמידי היישוב יידרש להתגיים בפועל בסופו של עניין.⁸

38. שנית, נקבע כי הסמכות הרחבה שהקנה חוק השוויון בנטל לשר הביטחון, אשר העלה תהיות על אופן יישום החוק, פגעה באופן פוטנציאלי בכלל בדבר הסדרים ראשוניים. בית המשפט כבר קבע זה מכבר כי שאלת גיוס תלמידי היישוב טעונה החלטה של הרשות המחוקקת, וכי הכנסת אינה יכולה להתפרק משיקול דעתה ולהעביר את מפתח הפעלה של הסדר הגיוס לידי הרשות המבצעת. זאת, בשל העובדה ההסדר נורמה שקובעת אמות מידת לפתרונו של הכרעות גורליות, עקרוניות ומהותיות.⁹ על כן, בית המשפט הצבע על קושי מהותי בכך שהחוק המשיך, כאמור, להפקיד בידו של שר הביטחון שיקול דעת בלתי מוגבל בשאלת יישום החוק.¹⁰

39. שלישיית, נקבע בפסק הדין כי חוק השוויון בנטל לeka בכשל בניין חמוץ, בכך שלא ניתן הסדר קבוע שתכליתו פתרון הבעיה בטוחה הארוך, ולא הגדר כל יעד ברור אליו צועד הסדר הגיוס. בית המשפט קבע שהסדר הגיוס בחוק לא קבוע מטרות, ועל כן וודאי שלא ישגן. כך, העמימות המובנית בחוק לגבי עתיד הסוגיה, העלה ספק בדבר מידת נחישות המחוקק להביא לצמצום אי-השוויון בפועל.¹¹

⁷ בג"ץ 1877/14 **הטנווה לאיכות השלטון נ' הכנסת** (נבו 2017.12.9) (להלן: "בג"ץ הנטנווה לאיכות השלטון").

⁸ שם, פס' 59–63 לפסק דין של הנשיאה (בדימוס) נאור.

⁹ בג"ץ רובינשטיין, לעיל ה"ש, 4, פס' 24 לפסק דין של השופט ברק.

¹⁰ בג"ץ הנטנווה לאיכות השלטון, לעיל ה"ש, 8, פס' 64 לפסק דין של הנשיאה (בדימוס) נאור.

¹¹ שם, פס' 71 לפסק דין של הנשיאה (בדימוס) נאור.

40. מלבד כל האמור, הנשיאה (בדיםמוס) נאור ושותפים נוספים בהרכבת הצבעו על קשיים נוספים

הכווכים בהסדר : כך, בית המשפט הנכבד ביקר את ההגדרה המרחיבת של החוק למונה "חרדי"

שגionario נחשב לטובת מכות הגיוס – הגדרה מרחיבה זו, לשיטת בית המשפט, עלולה לייצר מצג שווה של עלייה במספר המתגייםים, שיעניק תעודה כשרות למשטר של אי-גיוס; הוצב סימן שאלת על חוקתיות ההסדר במסגרת מתאפשרת **דחיה אוטומטית של הגיוס עד לגיל 21**; בית המשפט אף הביע חוסר נוחות **כללית מנגנון "מכשות" הגיוס**, אשר "מעורר שאלות תיאורטיות ומעשיות כבדות משקל שעשוות להצדיק חסיבה מחודשת על מודל זה"; בית המשפט ביקר בחיריפות את **העדן של سنכויות כלכליות ממשיות על מוסדות חינוך חרדיים**; את **משך הזמן הארוך של תקופות ההסתגלות**; את מדיניות "השנה הקובעת" שמעניקה דה-פקטו **חסינות מפני גיוס לתלמידי ישיבות החל מגיל 21**.¹²

41. ביחס לבטולות ההסדר האחרון לדחיתת ופטור מגיוס לתלמידי היישובות, קבע בית המשפט הנכבד בבג"ץ 14/1877, כי ביטולו של פרק ג' לא יכנס לתוקפו באופן מיידי, כי אם לאחר שנה, דהיינו ביום 12.9.2018 – **פרק זמן ארוך ביותר – אשר נועד להוות "תקופת התארגנות" לרשות הצבא ולכנסת.**

כך הסבירה זאת כבי הנשיאה נאור ז"ל בפסק' 104 לפסק דין:

"פרק הזמן שנקבע הוא ארוך, ולא ב כדי. תקופת התארגנות זו עשויה להיות נחוצה לרשות הצבא ולמערך השירות הלאומי-לאומי. בפרט היא נעוצה להקנות לכנסת פרק זמן ראוי כדי לדון לנדרש בהסדר החוקי שלדעתה צריך לחול לגבי גיסם של תלמידי היישובות ובכלל זה לתת סיפק בידה לחוק חוק חדש ככל שהיא תראה צורך בכך. [...] אם וחלلت להניג הסדר גיס מיעוד לתלמידי היישובות, החורוג מהוראותיו של חוק שירות ביטחון, יהיה עליו לעלות בקנה אחד עם העקרונות המנחה שנקבעו בפסקה".

42. בחודשים לפני מועד בטלות החוק על פי החלטת בית המשפט, הגישה המדינה ביום 15.7.2018 בקשה לדחיתת מועד קיומ פסק הדין בשבועיים נוספים. הייתה זאת בקשה ארוכה ראשונה מני רבות אשר ביקשו משבוי המדינה מבית המשפט הנכבד. בכל פעם העלתה המדינה שלל טענות מן היקב וממן הגורן מודיע יש להיעתר באופן חריג ומיעוד לבקשה ארוכה נוספות ממועד קיומ פסק הדין בעתרה. בית המשפט הנכבד נתן לבקשה משבוי המדינה כדי שיינטן להם די הזמן לחוקק הסדר גיס חדש לתלמידי היישובות, וכך מועד קיומ פסק הדין נדחה שוב ושוב **במשך למעלה מחמש שנים**.

43. על אף כלל בקשות הדחיה למועד קיומ פסק הדין, ולאחר שלאו כלל לא עסקו בניסיון לחוקק הסדר גיס חדש, הוגשה ביום 15.2.2023, בפעם **החמישי עשרה במספר**, בקשה נוספת לדחיתת מועד קיומ פסק הדין. כך, לפי משבוי המדינה בבקשת שהגיעו ביום 15.2.2023: "נדרש ארוכה בת חמישית חודשים וחצי, עד ליום 31.7.2023, תום הקיץ של הכנסת, לשם השלמת הליך החקיקה".

44. העותרת בתגובהה מיום 19.2.2023 בקשה להתנגד בבקשת משבוי המדינה לדוחות את מועד קיומ פסק הדין. כך, וכפי שבבה והתריעה באربع עשרה בקשות הדחיה הקודמות, ציינה העותרת כי מובטח שגם בקבועי הזמן המבוקשים כתעט, לא יקיימו המשבויים את פסק הדין. זאת, לאחר שהם מנעים מלדון בסוגיה ולהזקק לנדרש מהם.

45. ביום 22.2.2023 פרסם בית המשפט הנכבד את החלטתו:

¹² שם, פס' 99 לפסק דין של הנשיאה (בדיםמוס) נאור.

"מן הסיבות המפורטוות בבקשתה מיום 15.2.2023, ובלא שעה מה מעינינו התנדדות חלק מן העותרים, אנו מורים על דחיתת מועד בטלותו של פרק ג' לחוק שירות בתיחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 ליום 31.7.2023".

46. והנה, בבדיקה שערכה העותרת בחודש האחרון, עלה כי לשון החוק עצמו, בסעיף 26 לחוק שירות בתיחון, קובעת מנגנון פניימי אשר מביא **לביטולות החוק** העיקריים כבר ביום 30.6.23 (וכפי שIOSBR להלן). והוא אומר, הוראות חוק שירות בתיחון עצמן מיתירות את מועד כניסה לתוקף של פסק הדין בעתרה דן, שכן החל מיום 30.6.2023 ההוראות המצדירות את מתן הפטור לתלמידי הישיבות – היו בטלות.

47. העותרת הבבירה בהודעה לבית המשפט הנכבד מיום 12.6.2023 כי כניסה מועד בטלותן לפי בקשה הדחיה שהוגשה על ידי משבבי המדינה והחלטת בית המשפט הנכבד לא תהיה רלוונטית עוד החל מיום 30.6.2023 עקב פקיעת תוקף ההוראות עצמן.

48. משבבי המדינה אישרו את האמור בהודעתה של העותרת והוסיפו כי "בנסיבות הנדונה התקיימו התייעצויות בקרב גורמי המדינה הרלוונטיים עוד לפני הוגש ההצעה והכוונה גורמי המדינה הרלוונטיים היה לעדכן את בית המשפט הנכבד בדברים הנ"ל".

49. ביום 27.6.2023, פרסם בית המשפט את החלטתו כי "בהתאם להודעת העותרת בבג"ץ 1877/14 ובהינתן עמדת משבבי הממשלה בתגובהם מיום 25.6.2023, מצאנו להבהיר כי בהתאם להוראות פרק ג' לחוק שירות בתיחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986, הסדר דחיתת השירות הקבוע בו פועל ביום 30.6.2023".

ג.1.ג. דיווחים כזובים על נתוני גיוס ומסקנות צוות נומה

50. לשם השלמת התמונה, רואה העותרת חובה לציין פרשה נוספת שהתרחשה באותו השנים וקשרורה אף היא לנושא גיוס תלמידי הישיבות – וענינה בדיווחים כזובים שהועברו על ידי הצבעה הרלוונטיים במשרדי הממשלה.

51. בשנת 2019 התעורר החשש בצה"ל כי ישנים זיופים או שגיאות בספירת המתגיגיסים החרדים בצה"ל. בעקבות כך, נערכו בדיקות נוספות שמצאהן העלו כי קיימים שללים מהותיים באופן ספירת המתגיגיסים לטובת מילוי מכשות הגיוס, והמידע שהעביר הצבעה גורמים הממשלתיים לא שיקף את המציאות לאשרה. אי לכך, בשנת 2019 הורה הרמטכ"ל לר. אלוף אביב כוכבי, על הקמת צוות בדיקה לבחינת הסוגיה ולאיסוף הנתונים בסוגיות מספר המתגיגיסים החרדים לצה"ל, בראשות האלוף (במיל') רוני נומה.¹³

52. למען הגילוי הנותן, נציין כי התנועה והח"מ זומנו לדבר בפני צוות נומה ביום 31.12.2019, במסגרת תהליך אישור הנתונים ושלב שמיית העדויות של הצוות.

53. צוות הבדיקהקבע כי ספירת החיללים "החרדים" נערכה על ידי הגורמים המקצועים באכ"א בפרשנות מרחיבה שחרגה מהגדרות החוק, באופן מודע, מכוון ושיטתי. בנוסף, נמצא תקלות בספירה שנבעו מרשלנות מקצועית חמורה, וצוות הבדיקה הצבע על שללים מערכתיים, מקצועיים ופיקודיים חמורים.

54. הסיבה המרכזית לדיווחים הכהזובים, שבין היתר ניתנו גם לבית המשפט הנכבד בהליך המשפטי

¹³ צוות הבדיקה בנושא נתונים גיוס חרדים לצה"ל דוח מסכם 2 (2020).

בבג"ץ 1877/14, לפי מסקנות צוות הבדיקה, הייתה חריגה של גורמים באכ"א מההגדרה בחוק למושג "חרדי", אשר הולכה והתרחבה עם הזמן, והביאה להטיות בספירה ולנתוני גיוס גבוהים באופן משמעתי מאליה שהיו בפועל. יתר על כן, **הצווות קבוע כי ישן בעיות מהותיות בהגדלה הקיימת בחוק ל"חרדי"**, אף ללא פרשנות מרחיבת. הגדרה זו, כפי שהתנוועה תרчив על כך גם בהמשך, מייצרת מרכיבות בתהליכי הספירה, בנסיבות הציבורית ובמהות הדיווח. זאת, מפני שההגדרה מבוססת על הרקע של המתגייס כחרדי בעבר, ולא על השקפותו ואורחות חייו בהווה, וمبرשת על "זיקה" לעולם על חרדי ולא על השתייכות לעולם החרדי.

55. כמו כן, צוות הבדיקה מצא כי צו שר הביטחון שככל רשות מוסדות לימוד חרדים מוכרים לצורך עמידה ביעדי הגיוס נחתם לראשונה בשנת 2014 ולא עודכן מאז ועד היום; על פי מסקנות הצוות, אי-עדכון זה, היה אחד הגורמים המרכזיים להטיות בספירה.

ג.2. פיקוד ההסדר בחוק שירות בטחון והחלטת הממשלה מיום 25.6.2023

56. פרק ג' לחוק שירות בטחון, מסדיר את הסמכות החוקית ליתן דחיה לשירות לתלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדים בגין לצבאי.

57. כך, סעיף 26 ייח בסיומו הי' לחוק שירות בטחון מעניק לשר הביטחון את הסמכות לדוחות בשנה את גיוסו של תלמיד ישיבה ככל ומתקיימים לגביו התנאים לדחיה לשירות כאמור בסעיף 26כג לחוק שירות בטחון, וזאת עד להגיעה של המועד לשירות בטחון לגיל 21. בנוסף נקבע בסעיף 26ככ(ג) כי שר הביטחון רשאי להאריך את מתן הפטור למועד לשירות בטחון אל מעבר לגיל 21 כאמור בסעיף 26יח, עד לגיל 26.

58. יחד עם זאת, סעיף 26ב לחוק שירות בטחון קובע כי תקופתו האחורונה של ההסדר ביחס לדחיה השירותם של תלמידי הישיבות תהיה התקופה שתחול:

"התקופה שמיoms ט' בתמוז התש"ף (1 ביולי 2020) עד יום י"א בתמוז התשפ"ג (30 ביוני 2023)." .

59. אם כן, בתקופת ההסתגלות השנייה, רשאי שר הביטחון לפי כל האמור ולפי הוראות חוק שירות בטחון לתת פטור מגיוס למועד לשירות בטחון רק ובמידה והתקיימו התנאים של תלמיד ישיבה בסעיף 26כג לחוק שירות בטחון. אולם, סמכות זו, למtan פטור מגיוס, עומדת בעינה רק בתוך **תקופות ההסתגלות ועד ליום 30.6.2023 כמצוות החוק**.

60. למעשה, תקופות ההסתגלות השונות כשםן.cn הוא – הסתגלות. חוק שירות בטחון נעדך הסדר קבוע הנוגע לגיוס תלמידי הישיבות לאחר תום תקופות ההסתגלות, ביום 30.6.2023.

61. בפסק הדין בבג"ץ 1877/14, דן בית המשפט הנכבד בשאלת העתידית של מה יקרה ביום שאחרי ה-

30.6.2023. עמדה על כך כי הנשיאה (כתוארה אז) מי נאור בפסקה 67 לפסק דין:

"תקופת ההסתגלות השנייה מסתיימת ביום 30.6.2023 (סעיף 26 ב' לחוק).
בחוק שלפנינו אין כל הוראה מפורשת לגבי הדין שיחול לאחר אותו יום.
המשיבים טוענו כי מדובר ב"הוראת שעיה" או "הוראות שעיה מהותית" כלשונה
של המדינה (פסקה 8 לתשובה מיום 3.4.2016 (3.4.2016)). זאת, אף שהדבר לא מצוין
בכותרתו של החוק ולמרות שאין בו סעיף מיוחד שעסוק בתוקפן של הוראותיו
של הסדר הגיוס החדש, בשונה מהמקובל במקרים אחרים שבhem בבקשת
המחוקק ליצור הבחנה בין חוק "רגיל" לבין חוק זמני במהותו. מכל מקום,
ביום 30.6.2023 יפקע למעשה הסדר הגיוס החדש על מכלול הוראותיו. בו
ביום יפקע גם חוק שירות לאומי-ازורי, בהתאם לתיקון שנעשה במסגרת
הסדר הגיוס החדש (ראו סעיף 36 לחוק שירות לאומי-ازורי וכן סעיף 17

لتיקון 2). נשאלת השאלה מה, אם כן, הדין שיחול ביום שלאחר מכן". (פס' 67 לפסק דיןה של כב' הנשיה נאור בעתרה שבכותרת).

62. אם כן, וכפי שקבעה כב' הנשיה נאור בפסק הדין בבג"ץ 14/1877, הסדר דחיתת השירות לתלמידי הישיבות נחקק כ"הוראת שעה מהותית" לפי עמדת המדינה ומכל מקום, ביום 30.6.2023 עתיד לפקוע הסדר הגיוס על מכלול הוראותיו.

63. כמובן, לפי הוראות חוק שירות הבטחון אין כל הסדר קבוע ליום שאחרי 30.6.2023 ולאחר חלוף המועד האמור, תחול חובת שירות מלאה, קרי, **תחול חובת גיוס כללית על כלל אזרחי המדינה, בהם תלמידי הישיבות.**

64. לעניין זה צוין, כי בפסקה 69 לפסק דין בבג"ץ 14/1877, מביאה כב' הנשיה נאור את דברי ההסביר לתיקון מס' 21 לחוק שירותים ביטחון בהם נכתב במפורש כי: "ההסדר המוצע אינו קובע הוראות לעניין טיבו ואופיו של הסדר קבוע שיחול ביחס לגיוס מקרב המזרח החרדי".

65. וכן, מביאה את דבריו של עו"ד אחוז בן-ארי, היועץ המשפטי למערכת הביטחון, בדיון בפני ועדת החוץ והביטחון אגב הליכי החקירה של תיקון 21 לחוק, שם אמר:

"מה יקרה אחרי 2023. הכנסת ת策רך להתכבד ולקבוע בשלב יותר מאוחר מהו הסידור שהיא רוצה על יסוד הניסיון שנזכר".

66. אם כן, כמו שעמדה העותרת בהקדמה, במקרים בו המחוקק נמנע, על אף הצהרות בית המשפט הנכבד לאורך שבע השנים האחרונות ובפרט בפסק הדין בבג"ץ 14/1877, מלקבוע הסדר קבוע שלאחר תקופת ההסתגלות השנה – פקעו הוראות הסדר המקורי הקבוע בחוק שירות בטחון וחללה חובה כללית על גיוס באופן שווה ולפי העקרונות שבית המשפט הנכבד הותה לאורך השנים.

67. להפתעתה של העותרת, ובעקבות ההודעה שהגיעה העותרת ביום 12.6.2023 במסגרת ההליך בבג"ץ 14/1877 שם הודיעה על פקיעת הסדר בחוק שירות בטחון, החליטה הממשלה ביום 25.6.2023 על סעיף 3 להחלטה מספר 682 של הממשלה שענינה "השירות בצבא הגנה לישראל והוקרת המשרתנים":

"כי לא יינ��ו הליכים לשם גיוסם של תלמידי ישיבות כאמור, ככל שיוציאו בפני רשות הגיוס אישורים לפי צרכי הצבא ודרישתו, בדבר לימודיהם בישיבות, וזאת עד ליום 31 במרץ 2024"

העתק החלטה מספר 682 של הממשלה שענינה "השירות בצבא הגנה לישראל והוקרת המשרתנים", מיום 25.6.2023, מצורף ומסומן בספח ע/2.

ג.3. מיצוי הליכים מטעם העותרת

68. ביום 12.9.2017 קיבל בית המשפט הנכבד את עתירת העותרת בבג"ץ 14/1877, אך קבוע כי ביטולו של פרק ג' לחוק שירותים ביטחון לא יכנס לתוקפו באופן מיידי, כי אם לאחר שנה, דהיינו ביום 12.9.2018 – פרק זמן ארוך ביותר – אשר נועד להוות "תקופת התארגנות" לרשות הצבא ולכנסת.

69. מאז סיום "תקופת התארגנות" ובמשך השנים שלאחר מכן, הגיעו משבבי המדינה חמיש עשרה בקשות ארוכה לדחיתת קיומו של פסק הדין בבג"ץ 14/1877. בכל פעם הגיעו משבבי המדינה של טענות, מן היקב וממן הגורן, מדוע לא נחקק הסדר גיוס חדש, ויש להיעתר באופן חריג ומוחיד לביקשת ארוכה נוספת לדחיתת מועד קיום פסק הדין. בית המשפט הנכבד נעתר לביקשת משבבי המדינה כדי שיעינתו להם די הזמן לחקק הסדר גיוס חדש לתלמידי הישיבות, וכך מועד קיום פסק הדין נדחה

שוב ושוב.

70. במשך חמיש שנים האחרונות הגישה העותרת בתגובהיה, לא פחות ממחש עשרה התנדויות לדחית קיומו של פסק הדין בבג"ץ 14/1877, ובهم שבה על טענותיה על כך שMOVED שוגם בקבועי הזמן ההם, לא יקיעמו המשיבים את פסק הדין לאור העובדה שהם נמנעים מלדון בסוגיה ולחוקק מחדש מהם.

71. לאחרונה, בבדיקה חוזרת שעשו הח"מ מטעם העותרת ביחס לתיק בבג"ץ 14/1877,علاה כי לשון חוק שירות בטחון כובעת בסעיף 226 מנגנון פנימי אשר לביא לבטלות החוק מעיקרו ביום 30.6.2022.

72. לכן, פניה העותרת ביום 11.6.2023 אל שר הביטחון ואל ראש המטה הכללי בצה"ל בבקשת שייערכו לגיוס כלל תלמידי היישובות לאור בטלותו של הסדר הגיוס החריג בעניינים. העותרת ציינה בפניהם כי עד 20 יום, ככלומר החל מיום 1.7.2023 חלה עליהם החובה לפתח בגיס כליל של כלל תלמידי היישובות ומוסדות החינוך החרדים – ועל כן, עליהם להיערך לגיוס תלמידי היישובות.

73. בנוסף, ציינה העותרת בפניהם אל שר הביטחון והרמטכ"ל, כי אין אלו דברים חדשים. כך הזכירה להם כי גם לאחר ביטולו של חוקTEL בשנת 2012 התחיל צה"ל בגיסם של תלמידי היישובות ונערך לקליטת החרדים ביחידות המתאימות להם.

74. כמו כן, הזכירה העותרת במכتبת כי לפי הנתונים שפורסםו על ידי אכ"א לאחר בטלותו של חוקTEL, חל זינוק משמעותי ביותר בגיסם של תלמידי היישובות החרדים לשירות צבאי וגם נצפתה התייצבות באחוזים גבוהים מאוד לצו הראשון.

העתק מכתבה של העותרת אל שר הביטחון ואל הרמטכ"ל, מיום 11.6.2023, מצורף ומיסומן בנספח ע/3.

75. לאור ההליך המתנהל ביחס לדחית קיומו של פסק דין בבג"ץ 14/1877, וכדי שדבר לא יעלם מעינו של בית המשפט הנכבד, שלחה העותרת הודעה מעודכנת בעניין ביום 12.6.2023 ובה פירטה כאמור על פקיעת הסדר הגיוס. העותרת הבירה כי פקיעת הסדר הגיוס מעצמו מייתר את שאלת דחייתו של פסק דין שקבע את בטלותו.

העתק הודעה מטעם מטעם העותרת כפי שהוגשה מטעם העותרת בבג"ץ 14/1877, מיום 12.6.2023, מצורף ומיסומן בנספח ע/4.

76. לאחר שלא נענה העותרת, ומשיבי המדינה ביקשו ארכה נוספת להגשת תגובתם להודעה המעודכנת בבג"ץ 14/1877, ולאור פרטומים בקשרו לפיהם עתידה הממשלה לקבל החלטה לפייה שר הביטחון יורה לצה"ל שלא לאכוף גיוס על חרדים ש"תורתם אומנותם" – בניגוד גמור להוראות חוק שירות בטחון ובחוסר סמכות – פניה העותרת שוב בבוקר يوم 25.6.2023 אל כל חברי הממשלה, שר הביטחון והרמטכ"ל בבקשת שלא להחליט על אי-גיוס חרדים לצה"ל בניגוד להוראות החוק ובחוסר סמכות.

77. בבקשתה הפצירה העותרת בחברי הממשלה שלא לקבל החלטה בניגוד להלכת בית המשפט העליון בבג"ץ רוביינשטיין ועמדה בפניהם על כך שכבר נקבע כי הסמכות למתן פטור גורף מגויס לתלמידי היישובות לא נתונה לשר הביטחון, וכי הסמכות לקבוע הסדר גיוס חריג לתלמידי היישובות נתונה רק לכנסת תחת חקיקת חוק שיסדיר את העניין.

78. כמו כן, ציינה העותרת במכتبת כי על הממשלה, שר הביטחון והרמטכ"ל לפעול רק בדי' אמותיו של

החוק וכל החלטה אחרת מלבד היערכות לגיוס הקרוב של כלל תלמידי היישובים בהתאם להוראות חוק שירות בטחון תהיה החלטה שתתקבל בחוסר סמכות ודינה בטלות.

העתק מכתבת של העותרת אל חברי הממשלה ה-37, שר הביטחון והרמטכ"ל, ובהעתק ליוועצת המשפטית לממשלה, מבוקר يوم 25.6.2023, מצורף ומסומן בנספח ע/5.

79. על אף בקשתה כאמור של העותרת מחברי הממשלה שלא לקבל החלטה בגין חוק שירות בטחון, אך לצערה של העותרת, התקבלה החלטה זו בהמשך אותו יום 25.6.2023, החלטת הממשלה מס' 682 שקבעה כאמור בסעיף 3 "כי לא ינקטו הליכים לשם גיוסם של תלמידי ישיבות". (צורה נספח ע/2).

80. לתדמיתה של העותרת בדברי ההסבר להחלטת הממשלה הנ"ל, עליה כי היועצת המשפטית לממשלה והוועץ המשפטי למשרד הביטחון לא הבחרו כי ההחלטה מקימה מניעה משפטית. על כן, פנתה העותרת אל היועצת המשפטית לממשלה בבקשת שתקבע כי ההחלטה הנ"ל מנוגדת באופן חזיתי להוראות חוק שירות בטחון ולהלכת בית המשפט העליון **בבג"ץ רוביינשטיין**.

81. העותרת ציינה שוב את שנקבע **בבג"ץ רוביינשטיין** ביחס להסדרים ראשוניים ופנתה אל הוועץ המשפטי לממשלה, כדי שיבחר לשדר הביטחון לאין לו כל סמכות לדין לפטור מניקיות הליכי גיוס את תלמידי ישיבות ובוגרי המוסדות החזרדים.

העתק מכתבת של העותרת אל היועצת המשפטית לממשלה, מיום 26.6.2023, מצורף ומסומן בנספח ע/6.

82. לאחר שלא התקבלה כל תשובה מהמשיבים ולפניה שתיכנס לתקופה החלטת הממשלה המקימה הסדר מנהלי חדש ביחס לאי-גיוס תלמידי ישיבות החזרדים – עם פגיעה הוראות חוק שירות בטחון – החלטה הנוגעת בחוסר סמכות ובנגד דין, פנתה שוב העותרת ביום 29.6.2023 אל כל חברי הממשלה, שר הביטחון, הרמטכ"ל והיועצת המשפטית לממשלה בבקשת שיבטלו את החלטתם ויפעלו לגיוס בהתאם לחוק והדין.

83. במכבתה הנ"ל שוב עמדה העותרת על הוראות החוק ולהלכת בית המשפט העליון **בבג"ץ רוביינשטיין**, וכן הרוחיבה על **הפגיעה האנושה בעקרון השוויון ומדיניות ההפלה והאכיפה הברנית שיקיימו המשיבים אם אכן לא יחוzu בהם מהחלטתם**.

העתק מכתבת של העותרת אל חברי הממשלה ה-37, שר הביטחון, הרמטכ"ל, ולযועצת המשפטית לממשלה, מבוקר יום 29.6.2023, מצורף ומסומן בנספח ע/7.

84. והנה, החלטת הממשלה כופתת מדיניות מפלגה בגין וacicפה בררנית, עומדת בעינה גם כיום, לאחר פקיעת ההסדר בחוק שירות המדינה מיום 30.6.2023. ההחלטה המינהלית כאמור הקימה כתע הסדר גיוס חדש המנוגד חזיתית לחוק שירות בטחון ולהלכה **בבג"ץ רוביינשטיין**.

85. בעקבות החלטת הממשלה ביום 25.6.2023 ולאחר שפנתה העותרת בבקשת לשקל שוב את ביטולה כאמור ביום 29.6.2023 וביום 26.6.2023), עקב הייתה מנוגדת לחוק ולהלכת בית המשפט הנכבד ולאחר כאמור שלא התקבל מענה – עטרה העותרת דכאן ביום 5.7.2023 לבית המשפט הנכבד בבקשת כי יורה על ביטולה של החלטת הממשלה וחייב את שר הביטחון בגין שווה לכלם (בבג"ץ 5145/23 התנוועה למען איצות השלטון בישראל נ' שר הביטחון (אר"ש 9.7.2023) (לעיל ולהלן: "בג"ץ 5145/23").

86. בית המשפט הנכבד דחה את העתירה כאמור עקב "אי-מיצוי הליכים שלם" ושלא ניתן למשיבים "שהות מספקת למתן תשובה":

"הגשת עתירה בעניין יכולה להתקבל על הדעת לאחר שתינתן למשיבים שהות מספקת למtan תשובה. לצד זאת, הדעת נותנת כי לא ניתן אף לצפות להתמכות בלתי מוגבלת של הטיפול בנושא" (פס' 5 לפסק הדין).

87. על אף זאת, בית המשפט הנכבד גם קבע בבג"ץ 5145/23 – כי "לא ניתן לצפות להתמכות בלתי מוגבלת של הטיפול בנושא".

88. והנה, על אף קביעתו הנ"ל בית המשפט הנכבד – ולאחר שלא התקבל כל מענה פנויותה של העותרת מטעם מי מהמשיבים פנתה העותרת פעם נוספת ביום 6.8.2023 אל שר הביטחון, ראש המטה הכללי בצה"ל, היועצת המשפטית לממשלה והיועץ המשפטי במשרד הביטחון והתרעה כי החלטת הממשלה על אי-גיוס חרדים לצה"ל התקבלה בגין חוק ופוגעת אונשות בעקרון השווין.

89. בפניהה הנוסף שוב עמדה על האמור בשל פנויותה אל המשיבים והבהירה כי החלטת הממשלה מיום 25.6.2023, נוגעה בחוסר סמכות; פוגעת אונשות בעיקרונו השווין; מהויה "הסדר ראשוןי" אשר רק לכנסת נתונה הסמכות לחוקק; וכי חלה עליהם החובה לבטל, או להכריז כי ינקטו הלכתי גיוס באופן שוויוני בלבד.

העתק מכתבה של העותרת אל שר הביטחון, הרמטכ"ל, היועצת המשפטית לממשלה והיועץ המשפטי למשרד הביטחון, מיום 6.8.2023, מצורף ומסומן בנספח ע/8.

90. מיותר לציין שגם על פניהה האחורה, כמו שלל פנויותה של העותרת בחודשים האחרונים, לא התקבל כל מענה לגופו של עניין.

91. הולכה למעשה, כל ניסיונותיה של העותרת לקבל מענה מצד המשיבים, ולמצאות הליכים מול הרשויות, להתריע כי החלטת הממשלה מקיימת מדיניות המפלגה ואכיפה ברורנית – ללא כל סמכות, או הסדר בחוק – לא נותר לה לעותרת אלא לפנות לבית המשפט הנכבד בעתירה זו ולבקש כי יורה על מתן הכוונים המופיעים ברישא לעתירה.

ד. הטיעון המשפטי

ד.1. התשתית הנורמטטיבית לעתירה – חוק שירות בטחון

92. סעיף 3 לחוק שירות בטחון קובע ביחס **להתיכזבות לרישום ולבדיקה**, כי מי שנקרה להתייכזב לשירות בטחון **חייב להתייכזב** במקום ובזמן שנקבעו כאמור ולמסור לפוקד או לאדם שמיינה הפוקד לכך את הפרטים הנוגעים אליו שנקבעו בתקנות.

93. בהתאם סעיף 12 לחוק שירות בטחון, קובע כי **אי-התיכזבות** לבדיקת השירות לשירות בטחון, או לבדיקות, **אינה פוטרת מההתיכזבות** לשירות בטחון.

94. סעיף 13 לחוק שירות בטחון קובע כי פוקד רשאי, **בצ"ו**, לקרוא לשירות בטחון סדייר גבר בין הגילים 18 ועד 29; ואשה בין הגילים 18 ועד 26, שנמצאו כשירים לשירות סדייר. בהתאם סעיפים 15 ו-16 לחוק שירות ביטחון מסדיירים את זמן השירות הסדייר בהם חייבים כל גבר ואישה.

95. פרק ג' בנושא "שילוב בוגרי ישיבות ומוסדות חינוך חרדיים" הסדיר את סוגיות הפטור ודחיית השירות שניתנו בעבר לתלמידי הישיבות החרדיים (להלן: "**הפרק**"), ונקבעו בו תנאים והוראות

שהחריגו חרדים מחייבת הגיוס לשירות בטחון סדיר אך ורק מתוך תקופות ההסתגלות. בית המשפט הנכבד קבע כי הוראותיו אינן חוקתיות ופוגעות פגיעה אונשה בעקרון השוויון ואין משיגות את תכליתו המוצחרת של הפרק – לגיס תלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדים. על אף זאת, החליט בית המשפט הנכבד על תקופת דחיה ארוכה לבטלותו כדי שהכנסת תחוקק הסדר גיוס חדש.

96. ביום 12.6.2023 הודיע העוטרת במסגרת דחיה מועד קיומו של פסק הדין בבג"ץ 1877/14, כי בהתאם לסעיף 26 לחוק שירות בטחון, תקופות ההסתגלות להסדר גיוס חרדים שקבע בפרק, הסתיימו ביום 30.6.2023. لكن, ההסדר החיריג בעניין תלמידי הישיבות חרדים פקע, וכעת חלות חובות הגיוס הכלליות גם כל תלמידי הישיבות חרדים (ראו את החלטת בית המשפט הנכבד מיום 27.6.2023 בבג"ץ 1877/14).

97. בעקבות הودעת העוטרת, קבעה הממשלה בסעיף 3 להחלטה מס' 682 של הממשלה מיום 25.6.2023: "כי לא ינקטו הליכים לשם גיוסם של תלמידי ישיבות".

דו. החלטת הממשלה התקבלה בחומר סמכות, בניגוד לחוק שירות הביטחון ובניגוד להלכת בית המשפט העליון בסוגיה

98. כאמור לעיל, בבג"ץ רובינשטיין משנת 1998, קבע בית המשפט הנכבד, בהרכבת של 11 שופטים, כי שר הביטחון לא יכול עוד ליטול לעצמו את הסמכות להכריע בסוגיות גיוס תלמידי הישיבות שתורתם אומנותם. זאת, מפני שמדובר ב"הסדר האשוני", שעליו להיקבע בהחלטה של המחוקק, ולא ניתן להפקיד את מפתח הפעלה להסדר בעל חשיבות ציבורית וחברתית כה גדולה בידיה של הרשות המבצעת (להרחבה ראו: יואב דותן, "הסדרים האשוניים ועקרון החוקיות החדש" **משפטים** מב התשע"ב, 444 (2012)).

99. אם כן, בעניין הסמכות ליתן פטור מגיוס לשירות בטחון, נקבע כבר באופן ברור בבג"ץ **רובינשטיין** נקבע כי הסמכות לא נתונה לשר הביטחון ולרשויות המבצעת, אלא מסווג ההסדרים שהסמכות נופלת רק אצל הרשות המחוקקת. لكن, תטען העוטרת כי בהיעדר חקיקה של הכנסת, אין לממשלה ושר הביטחון כל סמכות לכפות הסדר גיוס מפלה הפוגע פגיעה אונשה בעקרון השוויון.

100. והנה, במקום שהסדר הגירג שהוחל על תלמידי הישיבות לפי חוק שירות בטחון פקע ביום 30.6.2023 – החלטת הממשלה מיום 25.6.2023 **שלא** לקיים את מצוות החוק, ולא לגייס את כלל המיעדים לשירות בטחון ולפתחם בהליכים נגד משתמשים באופן שוויוני – **נעדרת כל סמכות בחוק ובדין**.

101. כפי שעמדה על כך העוטרת בפרק התשתיתית הנורמטיבית שלעיל, הוראות חוק שירות ביטחון ברורות ומחילות את חובת הגיוס על כלל המיעדים לשירות בטחון. גם ההוראות בחוק שירות ביטחון ביחס להליכים שיש לנקט על אי-התיקצבות לשירות – קובעות חובת הסדר שוויוני לכל.

102. מכאן, שלא ברור לעוטרת מקור הסמכות לפיו הסמיכה הממשלה בהחלטה מינימלית את שר הביטחון לפעול בניגוד להוראות חוק שירות הביטחון; ולא הסמכה לכך בחוק; באופן הפוגע אונשות בעקרון השוויון; ובניגוד לכל הפסיקה הנרחבת של בית המשפט העליון בסוגיה.

103. הلقה ידועה ומוסרשת היא כי על הרשות **לפעול ולהפעיל סמכותה בהתאם לדין הקיים**, ויפים דבריו של כב' השופט אור בבג"ץ 3872/93 **МИטראל בע"מ נ' ראש הממשלה ושר הדתות**, מז(5) : (1993)

"אכן, על כל רשות מינהלית לפעול ולהפעיל סמכותה בהתאם לדין הקיים, ואין היא רשאית שלא לעשות כן בಗל Afferoת שחקיקה עתידית תנסה את התמונה ותפטור בדרך כלשהי את הבעיה המתעוררת עתה בבית המשפט. רשות שתוננה בידה סמכות לשיקול ולהחלטת, הופקדה בידה לא רק זכות להפעיל את הסמכות, אלא גם החובה לשיקול את הפעלה ולהפעילה כמשמעות הדבר [...] הטעם לדברינו רק חובת הרשות להחלטת על-פי הדין הקיים היום. טעם נוסף הוא, שאין לדעת אם יחולק החוק ומתי יחולק. לבנסת סדרי עדיפויות משלה, ואין לדעת מתי תידון הצעת החוק, אם בכלל, כמה זמן יימשך הליך החוקה ומה יהיה תוכנו של החוק." (פסק 7 לפסק הדין של כב' השופט אור, וראו גם: בג"ץ 3806/93 **מניגג נ' שר המשפטים**, מז(3) 420 ; בג"ץ 5304/92 **פר"ח 1992 סיוע לנפגעים חוקים ותקנות למען ישראל אחרת נ' שר המשפטים**, מז(4) 715 (1993) (עוד))

104. למעשה, מדובר במקורו על בשיטת המשפט שלנו המחייב כל רשות לפעול רק במסגרת סמכוותיה בחוק. עקרון חוקיות המינהל הזה, מחייב את הממשלה, ככל רשות אחרת, לפעול תמיד במסגרת דליות אמותיו של החוק – החלטת הממשלה התקבלה בניגוד למצאות החוק והדין, ובכך פוגעת **אונשות בשלתון החוק**. יפים לעניין זה הדברים שנכתבו בע"א 15/5958 **פרחי ביקל בע"מ נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבניה - ראשון לציון** (נבו, 2016.12.15):

"עקרון חוקיות המינהל מהוות נורמה בסיסית במשפט הציבורי. עקרון זה מורה, כי כל רשות מינהלית חייבת לפעול בתחום דליות אמות הסמכות שהוקנתה לה בחוק. **הרשויות המינהליות רשאיות ומוסמכת לעשות רק את אותן פעולות שהחוק הסמייך אותה לעשותן**. זהו הביטוי של עקרון שלטון החוק בתחום המשפט המנהלי. הנפקות המעשית שלו היא, שהפעולה המנהלית חייבת להיות מבוססת על הסמכה בחוק (או מכוחו), וכן שאסור לפעול זו לחזור מן הגבולות שנקבעו להסכמה"

105. אשר על כן, ובהתחשב בג"ץ **רובינשטיין הברור כשם**, אין שר הביטחון יכול ליטול לעצמו שיקול דעת שאינו מוסמך להפעיל – בוודאי גם שהממשלה לא יכולה להנחות אותו לעשות שימוש אסור בסמכותו – כאשר הדבר עומד בניגוד גמור לחוק ולדין.

106. החלטת הממשלה שלא לגייס באופן שווה ולא לנקט בהליכים לשם גiros תלמידי היישוב – היא החלטה שהתקבלה בחוסר סמכות ועל בית המשפט הנכבד לקבוע כי אין לה **קיום משפטי**. בהתאם לדברים שנקבעו מספר רב של פעמים בבית משפט נכבד זה:

"הלכה פסוקה היא שמעשה או החלטה של רשות היפותם בחוסר סמכות (או פגם אחר העולה כדי חוסר סמכות) אין להם קיום משפטי כלל, והם בטלים מדיעקרא (pivo) ואין חובה לפעול על-פייהם" (ע"א 790/77 **ד"ר אלנה אורט נ' הפול לביטוח חובה, איגוד ישראלי של חברות הביטוח בישראל בע"מ**, לד(2) 785, 789). (1980)).

107. הנה כי כן, ההחלטה על אי-אפשרות הליכי גiros בעניינים של תלמידי היישוב, היא החלטה שלוקה בחוסר סמכות ובניגוד להלכה הפסוקה. מכאן, שאין לה קיום משפטי ועל בית המשפט הנכבד לקבוע כי דין להתבטל מעיקרה. لكن, תבקש העותרת כי בית המשפט הנכבד יוציא את הטענות המבוקשים בראישה.

108. כך, על שר הביטחון והרמטכ"ל לפעול בהתאם לחוק שירות ביטחון, זה הדין שנקבע בג"ץ רובינשטיין, יותרה מכך על השופט לפעול על פי הדין הקיים, כל אימת שהדין עומד שריר וקיים (ראו: בג"ץ 652/81 **שריד נ' יושב-ראש הכנסת**, לו(2) 197 202 (1982) וגם אהרן ברק "שלטונו החוק ועליזנות החוקה" **מבחן כתבים** א' 319, 321 (ח' חיים ה' כהן ויצחק זמיר עורכים, 2000)).

ד.3. החלטת הממשלה פוגעת אונשה בעקרון השוויון בפני החוק

ומימוש מדיניות מפללה של איפה ברנית

90. בית המשפט הנכבד עמד, מספר רב של פעמים, על יסודיותו של ערך השוויון בשיטת המשפט הישראלי פעמים רבות מספור, והדגיש את החשיבות העליונה של השוויון כבן הפינה של חברה מותקנת, ואת החובה לעקור מן השורש כל רמז להפליה ולשרירות. היטיב לתאר זאת השופט (כתוארו אז) ברק בקובעו כי:

"השוויון הוא ערך יסוד לכל חברה דמוקרטית, [...] הצורך לקיים שוויון הוא חיוני לחברה ולהסכמה החברתית שעליה היא נבניה. השוויון שומר על השלטון מפני הרירויות. אכן, אין לכך גורם הרסני יותר לחברה מאשר תחושים בנייה ובנותיה, כי נוהגים בהם איפה ואיפה. תחושת חוסר השוויון היא מהקשה שבתחושים. היא פוגעת בכוחות המאחדים את החברה. היא פוגעת בזכותו העצמית של האדם" (בג"ץ 953/87 פורז נ' ראש עיריית תל-אביב-יפו, מב(2) 309, פס' 28 לפסק דיןו של השופט (כתוארו אז) ברק (1988)).

110. העוטרת תזכיר כי בג"ץ 14/1877 דן בית המשפט הנכבד בפגיעה השוויון כתוצאה מתיקון חוק שירות ביטחון. כך, כב' הנשיאה (בדימי') נאור קבעה כי תקופות ההסתגלות שנקבעו אין בהן לאין את הפגיעה בשוויון וזאת בשל הפטור הגורף הניתן בהן, וכי מודל הגיוס המוחך לתלמידי היישובות פוגע בשוויון מעיקרו:

"פגיעה ממשועתית בשוויון, באופן המקיים פגעה בזכות החוקתית לכבוד האדם, נגרמתה בתקופת ההסתגלות הראשונה, שבמהלכה הוסכם שר הביטחון לחת פטור מיידי לעשרות אלפי תלמידי ישיבות, במנוגךمسألة העמידה ביעדי הגיוס שנקבעו. [...] הפגיעה בהיבטים של השוויון המונגינים בזכות החוקתית לכבוד האדם אינה מסתירה בתקופת ההסתגלות הראשונה והיא נמשמעות, אף אם בעוצמה נמוכה יותר, במהלך תקופת ההסתגלות השנייה. למעשה מודל יעדי הגיוס, העומד בלבית הסדר הגיוס החדש, פוגע מעצם קיומו בשוויון." (פס' 43-44 לפסק הדין של כב' הנשיאה נאור).

111. כאמור, בפסק הדין בג"ץ 14/1877 הוכרזה בטלותם של התיקונים לחוק שירות ביטחון, בשל הפגמים החוקתיים המשמעותניים שנפלו בהם – הפגיעה האונשה בעקרון השוויון והעובדת כי התיקונים לא הגיעו כלל וככל את מטרתם המוצהרת להביא לגיוס חרדים.

112. העוטרת תבקש להציג, כפי שנקבע בבית המשפט זהה מספר פעמים, כי נקודת המוצא הבסיסית לחיים אזרחיים במדינה דמוקרטית היא נשיאה שווה בחובות אזרחיות והנאה שווה מזכויות אזרחיות. מושכלת יסוד זו, חלה ביתר שאת לגבי חובת הגיוס, שהיא מן החובות התובעניות ביותר – היא תובעת מבנות ובני החברה את שנותיהם הטובות ביותר, היא פוגעת ממושכות באוטונומיה שלהם ובחירותם האישית ואף מביאה אותם לידי סיכון שלמות גופם וביתחונם. כפי שעד עתה הנשיא (בדימי') אי ברק:

"שירותו של אדם בשירות הצבאי היא זכות וחובה גם יחד. **חובה השירות פוגעת בשורה של חירות יסוד של הפרט המשרת.** כך באשר לשירות חובה בכל צבא. כך בודאי באשר לשירותocab ההגנה לישראל. שירות זה צריך לא פעם בסיכון זכותו היוזדית ביותר של כל פרט – הזכות לח חיים ולשלמות הגוף. [...] הפליה באשר לicker מכל – החיים עצם – היא הקשה שבאפשרות. האדם מוכן ליתן חייו להבטחת מולדתו. הוא אינו מזכה לכל טובת הנאה מכך. הוא מצפה רק לכך שגם אחרים ינהגו כמוו". (בג"ץ 6427/02 התנעה למען איבות השלטון בישראל נ' בנסת ישראל, פ"ד סא(1) 619, פס' 41 לפסק דין של נשיא ברק (2006)).

113. הנה כי כן, אי-נקיטת הלים למקומות תלמידי היישוב מהויה הפרדה בין דם לדם בחובות השירות

שקבוע חוק שירות בטחון, ועמד על כך בבית המשפט הנכבד בג"ץ 6427/02 *התנוועה לאיכות השלטון בישראל נ' הכנסת*, סא(1) 619 (2006) :

"שירותו של אדם בשירות הצבאי היא זכות וחובה גם יחד. חובת השירות פוגעת בשורה של חירותיות יסוד של הפרט המשרת. וכך באשר לשירות הצבא החובה בכל צבא. וכך בוודאי באשר לשירות בצבא ההגנה לישראל. שירות זה הכרך לא פעם בסיכון זכותו היהודית ביותר של כל פרט – הזכות לחים ולשלמות הגוף. [...] אפליה באשר ליקר מכל – החיים עצם – היא הקשה שבאפשרות. האדם מוכן ליתן חייו להבטחת מולדתו. הוא אינו מזכה לכל טובת הנהה מכך. הוא מזכה רק לכך שגם אחרים ינהגו כמוו".

114. בקיים החלטת הממשלה מיום 25.6.2023, שר הביטחון נוהג להכח למעשה, במידיניות של אכיפה ברנית כך שאינו אוכף את חובת הגיוס על תלמידי היישובים החרדים, זאת בעוד על כלל אזרחי ישראל אשר אינם תלמידי היישובים החרדים, חלה חובת הגיוס לצבאה ההגנה לישראל.

115. והוא אומר, מיום 1.7.2023 חלה חובת גיוס על כלל אזרחי המדינה, אולם בהחלטתו או בהימנעות מהחלטה לפעול לגיוס תלמידי היישוב, מפעיל שר הביטחון מדיניות מפללה של אכיפה ברנית, בה הננים הם תלמידי היישוב, ואילו המופלים הם אזרחי מדינת ישראל הלא-חרדים.

116. חשוב לעניין זה דבריו של כב' השופט זמיר בג"ץ 6396/96 *זקון נ' ראש עיריית באר שבע*, נג(3) 289 (1999), שם עמד על יסודות תופעת האכיפה הברנית :

"אולם, אפשר שאכיפה חלקלית תהיה אכיפה ברנית ובשל כך גם תהיה אכיפה פסולה. מהי אכיפה כזאת? אפשר להגדיר אכיפה ברנית בדרכים שונות לצרכיהם שונים. [...] ללא יומרה להציג הגדלה מצחה, אפשר לומר, לצורך, לצורך עתירה זאת, כי אכיפה ברנית היא אכיפה הפוגעת בשוויון במובן זה שהיא מבידילה לצורך אכיפה בין בני-אדם דומים או בין מוצבים דומים לשם השגת מטרה פסולה, או על יסוד שיקול זו או מותוק ש瑞רות גרידא. דוגמה מובהקת לאכיפה ברנית היא, בذرץ-כלל, החלטה לאכוף חוק נגד פלוני, ולא לאכוף את החוק נגד פלמוני, על בסיס שיקולים של ذات, לאום או מין, או מותוק יחס של ענינות אישית או יריונות פוליטית נגד פלוני. די בכך ששיתוק כזה, גם אם אין שיקול ייחיד, הוא השיקול המכrüע (דומיננטי) בקבלה החלטה לאכוף את החוק. אכיפה כזאת נוגדת באופן חריף את העיקרון של שוויון בפניו החוק במובן הבסיסי של עיקרונו זה. היא הרסנית לשלטונו החוק; היא מקוממת מבחינת הצדק; היא מסכנתה את מערכת המשפט". (פס' 16 לפסק הדין של כב' השופט זמיר) (ההדגשות אינן במקור).

117. כך, אי-גיוסם של תלמידי היישוב, בניגוד למצות חוק שירות ביטחון, בעוד נאכפים הליכים כנגד גיוסם של אזרחים אחרים, עולה כדי אכיפה ברנית פסולה של שר הביטחון. אכיפה ברנית שכזו, פסולה מעיקרה ואסורה, ופוגעת פגיעה חמורה בשלטונו החוק ובעקרונו השוויון כאמור. יפים לעניין זה דבריו של כב' השופט חשיון ע"פ 3520/91 *תורגמן נ' מדינת ישראל*, מז(1) 441 (1993) :

"עקרונו שלטונו החוק משמע את עקרונו החוקיות, ומוסיף הוא ומשמעותו בפעולת החוק באורך שוויוני ולא הפליה, בהתאם לכלים ידועים ומקובלים מראש, ללא שירות וללא מקרים. הפעלת החוק באורך מקורי – של – על דרך מדיניות קבועה, ברורה וمبرוקרת מראש – מש-עה שירות, ושירותה הינה אויבת שלטונו החוק". (פס' 16 לפסק הדין של כב' השופט (כתוארו או) מי חשין).

118. הנה כי כן, עקב החלטת הממשלה מדיניות שר הביטחון וצה"ל מקיימת אפליה קשה, בניגוד לחוק ובניגוד להלכת בית המשפט בג"ץ *רובינשטיין*, אין להסכים עם מדיניות זו, ועל בית המשפט הנכבד לעצור אותה. על כן, וرك עקב הפגיעה הקשה בעקרונו השוויון ונקייה במדיניות מפללה של אכיפה ברנית יש להוציא את הצוים המבוקשים ברישא של העירה.

ד.4. החלטת הממשלה לוקה בחוסר מידתיות וסבירות קיצוני

119. במהלך השנים פיתחה הפסיקה כלל חשוב נוסף להפעלת שיקול הדעת המנהלי, **והוא הכלל המחייב את הרשות להפעיל את שיקול דעתה במידתיות**. פירוש הדבר, הוא כי שיקול הדעת השלטוני הופעל כדי רק אם האמצעי בו בחרה הרשות נקבע בסופו של דבר לשם הגשמת התכלית השולטונית הוא במידה ראויה ולא מעבר לכך (וראו, אליעד שרגא ורומי שחר **המשפט המנהלי** (2008) (להלן: "שרגא, המשפט המנהלי") בעמוד 263).

120. על עיליה זו כתוב כב' השופט נ. סולברג כי:

"שלושה יתרונות טמוניים בה, בעלייה המדתיות: ראשית, היא מחייבת את בית המשפט ל'מגרשו הביתי', לדון בנסיבות משפטיות, עניינים שביחס אליהם מומחיו עימם. שנית, ביקורת שיפוטית על רשותה המנהלית לשם הגנה על חירות היסוד של הפרט היא הביקורת השיפוטית ה'קלאסית'. זהו הביטוי המובהק ביותר לתפקידו של בית המשפט בחברה דמוקרטית. שימוש בעלייה המדתיות, חף "בריחה" אל מחוזותיה העמוסים (והנעימים) של הסבירות המהוותית, יזכה אפוא במידה רבה יותר של הקשר דמוקרטי; שלישיית, בניגוד לעילת הסבירות המהוותית, עילת המדתיות נהנית מיתרונו מתודולוגי. מזה חצי יובל עילת המדתיות זוכה לדין ענף – הן במשפט החוקתי, הן במשפט המנהלי; עבודה רבה נעשתה באשר לפיתוחה והמשגחתה. במובן זה עילת המדתיות מספקת מענה לחיסרונו משמעותי המאפשר את עילת הסבירות המהוותית – הבניית שיקול הדעת". (نعم סולברג "על ערכיים סובייקטיביים ושופטים אובייקטיביים" **השילוח** 18 (37) (2019))

121. אף ההחלטה התייחסה למבחן זה, כך פרש זאת כב' השופט (כתוארו אז) חשין, בפסק' 52 לחוות דעתו בבג"ץ 2355/98 **ישראל סטמeka נ' שר הפנים**, נג (2) 728 (1999) :

"מבחן המדתיות מרכז עצמו באמצעותם להערכתה של מטרת ההחלטה – מהמטרה – כשהיא עצמה – מטרה ראויה היא, והשאלה אינה אלא אם אף האמצעי להערכתה של המטרה **אמצעי ראוי** הוא. בהחילנו את עילת המדתיות נזכר עוד זאת, כי עצמות הזכות הנגעה או כעוצמתה הפגיעה בזכות כן תהא עצמת הקפדתו עם הרשות בעלייה המדתיות".

122. במהלך השנים, פיתחה הפסיקה בישראל שלשה מבחני משנה, אשר ייועדים לבחון האם אכן לוקה ההחלטה בהעדך מדתיות: "**מבחן התאמה הרצינואלית**", הבוחן קיומו של קשר רצינואלי בין המטרת אותה מבקשת הרשות להשיג לבין האמצעי שננקט להערכתה; "**מבחן האמצעי שפגיעתו פחותה**", אשר כמו כן הוא, ומחייב את הרשות לבחון מספר חלופות מקריות לשם הגשمت המטרת; וכן "**מבחן המדתיות במובנה הצר**", המבחן בין הפגיעה בזכות לבין התועלות הצומחת ממנה. (וראו לעניין זה, שרגא, המשפט המנהלי בעמוד 268; בג' 2056/04 **מועצה הכפר בית سورיק ואח' נ' ממשלת ישראל**, נח (5) 807 (2004) (להלן: "פרשת בית سورיק").

123. על מנת שהחלטה של הרשות תחשב מדתנית, עליה לעמוד **במצטבר** בשלושת המבחנים, והוא אומר, ההחלטה שאינה מקיימת **ולו אחד** מה מבחנים הניל', תהא בחזקת החלטה שאינה מדתנית:

"רק אם שלושת מבחני משנה אלה מתקיימים ניתן לומר כי האמצעי שננקט על-ידי הרשות השלטונית בהגשת מטרתו הוא מדתני. לא די בקיומו של אחד או שניים מבוחני משנה אלה. נדרש קיום בו-זמני של שלושתם. לא עם מציאות כמה דרכים שבהן ניתן לצאת ידי חובת המדתיות. במצבים אלה יש להכיר במיתחים מדתניים (הדמות למיתחים הסבירות). כל אמצעי שהרשות בוחרת בו בגדדי המיתחים הוא מדתני" (**פרשת בית سورיק**, פס' 53 לחוות דעתו של הנשיא ברק).

124. אם כן, תעמוד העותרת על כך שההחלטה הממשלה אינה יכולה את מבחני המדתיות וזאת לאור ההחלטה הרבה בעניין והפגיעה הקשה בשווון.

125. העותרת טוען כי החלטת העומדתقلب העתירה, לא עומדת ב מבחני פסקת ההגבלת כמי שנקבעו בפסקה ועל כן נדרש התערבותו של בית המשפט הנכבד, לאור הפגיעה המתמשכת ומוטעמת בזכות לשוויון.

ההחלטה לא הולמת את ערכיה של מדינת ישראל כיהודית ודמוקרטית

126. ראשית, העותרת טוען, כי החלטת הממשלה לא הולמת את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית. זאת לאור העובדה שהחלטת הממשלה פוגעת בשוויון ומפלגה בין דם לדם._CIDOU, הזכות לשוויון הוכרה כחלק מזכר זכויות האדם המוכרכות בישראל, חלק מהחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (בג"ץ 98/69 ברגמן נ' שר האוצר, עמי 698 (נבו 17.9.2007) ; בג"ץ 2671/98 שדולת הנשים בישראל נ' שר העבודה והרווחה, נב(3) 630 (1998) ועוד).

127. יתרה מכך, חוסר השוויון והפליה בין דם לדם בחובת הגיס – לא יכול להלום ערכים של מדינה דמוקרטית. הרי ערך השוויון בפניו החוק הוא מנשمات אפה של הדמוקרטיה (בג"ץ 953/87 פורז נ' ראש עיריית תל-אביב-יפו, מב(2) 309, פס' 28 לפסק דיןו של השופט (כתוארו אז) ברק (1988)).

128. כמו כן, בהחלטה מת肯定ת פגעה נוספת וקשה, על עקרון הפרדת הרשותות וכיובד הפרשנות לחוק שמצויה בבית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק. הרי בג"ץ רובינשטיין ובג"ץ 1877/14 – כל אלה קבעו כי חלה חובה על חקיקת הסדר חדש.

129. קיומ מצב בלתי-חוקי – בהחלטת ממשלה מנוגד לערכי הדמוקרטיה הבסיסיים בישראל. ואין להסביר עמו.

ההחלטה להסמיד שר את הביטחון לפטור מגיוס – לתוכליות לא ראוייה

130. עוד טוען העותרת כי התכליות העומדת בסיס ההחלטה הממשלה היא לא ראוייה. בין אם בסיס ההחלטה עומד רצון הממשלה ליזום חוקה/msדירה את הנושא ובין אם ההחלטה מהוועה בסך הכל בסיס להשעיה כניסתו לתוקף של פסק הדין בג"ץ 1877/14, משנקבע כי ההסדר פוגע בשוויון, הרי שלעומת העותרת אין מדובר בתכליות ראוייה.

131. כאשר בית המשפט הנכבד בוחן את מישור התוכן של התכליות ואת הצורך בהגשתה, עליו לבחון אם ההחלטה מטרתה להשיג תכליות חברתיות כליליות; לשמר על האינטרס הציבורי; והאם הצורך בהגשת תכליות אלה מקדם את ערכי החברה והמדינה (ראו בג"ץ 5016/96 חורב נ' שר התעשייה, נא(4) 1 (1997) פס' 64 לפסק הדין של כב' הנשיא ברק (להלן: "ענין חורב").)

132. אם כן, ככל ותכליות ההחלטה להביא להסדרת נושא גיוס תלמידי היישובים החרדים, הרי שייהיה עליה להציג حقיקתי אחר מזה שנפרש על ידי בית המשפט הנכבד בשל הפגיעה בשוויון. הסדרת נושא גיוס תלמידי היישובים החרדים הוא בוודאי נושא ציבורי מעלה ראשונה, אולם אופן פועלות הממשלה וההחלטה שהתקבלה אייננה לתוכליות ראוייה שכן היא משמרת פגעה בשוויון כפי שפסק בית המשפט הנכבד.

במידה שאינה עולה הנדרש

133. תחת מבחנו זה, ישנו שלושה מבחני משנה שנקבעו בענין חורב, אשר בוחנים את מידות הפגיעה כתוצאה מההחלטה הפוגעת. בעניינו תעמוד העותרת על כך שההחלטה הממשלה אינה כולחת אף לא אחד מ מבחני המשנה אשר נקבעו בפסקה, אלו הם מבחן הקשר הרציונלי; מבחן האמצעי שפגיעתו פחותה; מבחן המידות במובן הצר.

134. בבחן **הקשר הרציונלי**, תיבחן האם האמצעי בו נocket השלטון מוביל באופן רצינלי, להגשמה המטריה שבבסיס ההחלטה. עניינו המטרה עומדת בבסיס החלטת הממשלה היא להסדיר בעתיד את נושא גיוס תלמידי הישיבות בחוק. יחד עם זאת, העותרת סבורה כי אין לחכות להסדרה עתידית שיכול ולא תתקיים בחוק כלל – וסבירה שהשארת המצב הקיים הוא החלטה פוגענית המקיימת תכליית לא רואיה (וראו לענין זה, את הבטחות הממשלה לבית המשפט הנכבד על חקיקת הסדר גיוס חדש בבג"ץ 14/1877).
135. בבחן **האם אמצעי שפיגיעתו חריפה** ייבחן האמצעי בו נocket השלטון, והאם ראוי, זאת לאור מידת הפגיעה לה הוא גורם, תוך הגשמה תכליתית מטרתו. מבחן המשנה השני של המידתיות קובע כי על הרשות לבחור את האמצעי הפוגע בפרט במידה הקטנה ביותר האפשרית:
- "היסוד השני המרכיב את המידתיות קובע כי האמצעי שהמיןיל בוחר בו צריך לפגוע בפרט במידה הקטנה ביותר. החיצית המינימלית צריכה לתפור את החליפה המינימלית באופן שתהא גזירה בהתאם למטרת המנחה אותו, תוך בחרה באמצעותו, במצעי הפגוע חריף באדם. **זהו מבחן האמצעי שפיגיעתו חריפה**" בג"ץ 3477/95 **בן עטיה נ' שר החינוך, התרבות והספורט**, מט (5) 001 (1996), פס' 5 לפסק דין של כב' השופט קדמי.
136. העותרת סבורה – כי החלטת הממשלה, אשר מהוות המשך של ההסדר החוקתי אשר נפסל בבג"ץ 14/1877 לא צולחת ولو במעט את מבחן השימוש באמצעי שפיגיעתו חריפה. משוחכו הסדר החקיקתי אשר נקבע בחוק שירות ביטחון כבטל בשל פיגיעתו בשווין,יפה קביעה זו גם כלפי החלטת הממשלה האמורה.
137. העותרת סבורה כי היה על הממשלה החובה לחוקק הסדר גיוס חדש בכנסת – כזו שפיגיעתו חריפה. שלא עשתה כן, היא לא בחרה באמצעי חלופי שישיג את מטרתה, בעודו גורם נזק מזערני לאזרחה ולזכויותיו.
138. כן יצוין, כי הנשיא ברק המשיל מבחן משנה זה לсловם, "עליליו מטפס המחוקק להשגת התכליית החקיקתית. על המחוקק לעצור באותו שלב משלבי הсловם, שבאמצעותו מושגת התכליית החקיקתית, ואשר פיגיעתו בזכות האדם היא הפגיעה" (בג"ץ 1715/97 **לשכת מנהלי ההש��ות בישראל נ' שר האוצר**, נא (4) 367 (1997)). כמובן, היה על המשיבים לעצור בחקיקה חדשה – ולא בהחלטה העומדת בסיס עתירה זו.
139. בבחן **המידתיות במובנה הצר'**, המבחן בין הפגיעה בזכות לבין התועלת הצומחת ממנה, תען העותרת כי הפגיעה האנושה בשווין והאפליה הבוטה בין אלו החייבים בגיוס לבין תלמידי הישיבות לא מביאה לתועלת ציבורית כלל וכלל.
140. העותרת תזכיר, כי ההסדר שנחקק אז בפרק ג' לחוק שירות ביטחון – מטרתו המוצהרת הייתה להביא לגיוס תלמידי הישיבות. בבג"ץ 14/1877 נקבע כי ההסדר הגיאש שנחקק לא מישיג את מטרתו. והנה, החלטת הממשלה אף לא מנסה להשיג כל מטרה ציבורית של גיוס תלמידי הישיבות.
141. אדרבא, החלטת הממשלה קובעת חד וחלק – פגעה בשווין ותו לא.
142. העותרת תזכיר, כי פקיעת הסדר הגיאש לחרדים אינו דבר חדש והairoע כבר התרחש לאחר פסילת חוק טל ולאחר שתמוה התקופה לחקיקת הסדר גיוס חדש. אז בבג"ץ 5823/12 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון** (אר"ש, 1.4.2014), טענו המשיבים כי זה"ל החל בהערכות לקליטת חרדים ביחידות מתאימות להם, וכי נשלחו להם צווי גיוס.

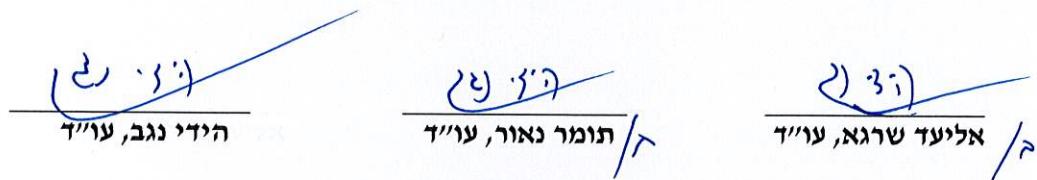
143. יzion, כי הממשלה דאז, לא העלהה בדעתה להחלטה הסדר חדש יש מאין בהחלטה מינימלית – אלא כיבדה את המסרות שנקבעו בבג"ץ רוביינשטיין ביחס להסדרים ראשוניים. ואכן, חל זינוק משמעותי ביותר ביחסם של תלמידי הישיבות לשירות צבאי, וגם נפתחה התיאצבות באחוזים גבוהים מאוד של תלמידי הישיבות החרדים לכו ראשון.
144. כך, דוקא כאשר לא היה קיים בנסיבות כל הסדר מפללה כזו או אחר, חל זינוק בגין תלמידי הישיבות בין השנים 2012 ועד 2014 ובכנותם להתייצב לכו ראשון. החלטת חובת הגיוס הכלכלית גם על ציבור תלמידי הישיבות, היא האמצעי האפקטיבי ביותר לקידום השוויון בנטול הגיוס – והרי זהה הגשמת תכלית חוק שירות בטחון.
145. מכאן, וכאשר כל התכליות פגומה מיסודה – אין דרך, או צורה בהן ניתן לבחון את המידתיות בפגיעה בזכות לשוויון – בית המשפט הנכבד כבר ציין כי כל הסדר גיש שדרש להיחקק בכנסת – ולא ניתן להסכים עם מדיניות אשר רומסת ברgel גסה כל כך מוסכמות יסוד.
146. יתרה מכך, **תזכיר העותרת כי החלטת הממשלה ושר הביטחון היא החלטה במישור המנהלי וככזו**, היא כפופה לחובה להפעלת שיקול דעת ייחודי עם יתר הכללים של המשפט המנהלי. בשיטת המשפט הישראלית על כל רשות להפעיל את שיקול הדעת המנהלי בהגינות, בהיעדר שרירות, בתום לב, בנאמנות ובהתאם לאמות המדינה שנקבעו בדיון ובהלכה הפסוקה (ראו והשו: בג"ץ 297/82 ברגע נ. שר הפנים, פדיי ל'ז(3) 29, עמי (34).
- 147.ברי כי ההחלטה הסדר חדש בהחלטה מינימלית של הממשלה – המונוגדת לתקילת הגיוס בחוק שירות בטחון ומפללה לשירות ביטחון באופן שմבדיל בין דם לדם – היא ההחלטה המונוגדת לדין ולהלכה הפסוקה מבית מדרשו של בית המשפט הנכבד, והוא ההחלטה החורגת באופן קיצוני ממתחם הסבירות והמידתיות.
148. אף מהטעמים האלו, ובודאי במצטבר, תבקש העותרת מבית המשפט הנכבד כי יורה על בטלותה של החלטת הממשלה ומדיניות שר הביטחון המפללה ויוציא את הצוים המבוקשים ברישא.

ה. סיכום

149. **"יאוש."**
150. במילה זו פתח כב' המשנה לנשיא אלקיים רוביינשטיין את חוות דעתו בבג"ץ 14/1877. העותרת עמדה על כך שההסדר העומד בלב עתירה זו – שהתקבל בסעיף 3 להחלטת הממשלה מס' 682 מיום 25.6.2023 – מקיים פגעה עמוקה בעקרון השוויון ומקיים מדיניות פוגענית, מפללה ואכיפה ברננית, וחמור מכך, פוגע במוסכлот היסוד של החברה הישראלית.
151. העותרת עמדה בעתירה על החלטת הממשלה, שהתקבלה לאחר מיצוי הליכים ממושך של העותרת, ומקיימת הסדר גיש חדש – בהחלטה מינימלית – בחומר סמכות, בנגד הוראות חוק שירות ביטחון ובאופן המונוגד חזיתית למסגרות שנקבעו בבג"ץ רוביינשטיין, ביחס להסדרים ראשוניים מסווג זה.
152. לצערה של העותרת, אין זו הפעם הראשונה בה המשבירים אינם מצליחים לחקק הסדר גיש בחקיקה של הכנסת. אך בኒיגוד לשנת 2012 לאחר שפקע חוק טל, אז החלו המשבירים בהערכות לגיוס כולל והוציאו הצוים המתאימים לגיוס – נראה שבימים אלה, החלטת הממשלה, כי ניתן

לקיום פגיעה עמוקה בשלטון החוק – להוציא החלטת ממשלה על הסדר מפללה חדש יש מאין. והכל בניגוד להלכה **בבג"ץ רוביינשטיין** ביחס להסדרים ראשוניים, אשר בשנת 2012 כובדה (ראו **בבג"ץ 5823/12**).

153. אשר על כן, מתכבד העותרת לבקש מבית המשפט הנכבד כי יוציא את הכוונים המבוקשים ברישא ויהפכם למוחלטים, וכן יקבע מועד דיון דחוף בעтиירה.
154. עתירה זו נטמכת בתצהירו של מר עמק ברכה, סמנכ"ל העותרת.

הידי נגֶר, עו"ד
תומר נאור, עו"ד
אליעד שרגא, עו"ד

ב"כ העותרת

16 אוגוסט 2023; כ"ט אב התשפ"ג, בירושלים.

התנועה למען איקות השלטון בישראל, ע"ר 580178697

ע"י ב"כ עוה"ד ד"ר אליעד שרוגא ו/או תומר נאור ו/או אריאל ברזילי ו/או הידי נגב ו/או גילי גוטוירט ו/או רחל אל-שי רוזנפולד ו/או רותם בבלוי דבר ו/או תמר באום ו/או אורית הס והוא דנה פרימור איזר
מרחוב יפו 208 ירושלים, ת.ד. 36054
טל': 02-5000076 ; פקס': 02-5000073

העותרת

- נגזר -

1. **שר הביטחון**

2. **ממשלה ישראל**

3. **כח"ל**

4. **היוועצת המשפטית לממשלה**

המשיבים 4-1 ע"י ב"כ עוה"ד מפרקליות המדינה
מרחוב צאלח א-דין 29, ירושלים
טל': 02-6467011 ; פקס: 02-3925590

5. **הכנסת**

ע"י ב"כ עוה"ד מהלשתה המשפטית בכנסת
ממושכן הכנסת, ירושלים
טל': 02-6753495 ; פקס: 02-6408636

המשיבים

מצהיר מטעם העותרת

אני הח"ם מר עמק ברכה, מס' זהות 028959716, סמנכ"ל העותרת, מצהיר בזאת כי העובדות המפורטוות בעתירה זו נכונות לפי מיטב ידיעתי ואמונתי.

חותמת המצהיר

אישור

אני עוויד הידי נגב, מאשר בזאת כי ביום 16.8.2023, חתום לפניי מר עמק ברכה, מס' זהות 028959716, על הצהरתו דלעיל, לאחר שהזהרתי כי עליו להצהיר ולומר את האמת, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, ולאחר אישר את נכונות הצהरתו.

הידי נגב, עוז"ע
מ.ר. 81512
הידי נגב, עוז"ע

תוכן עניינים

מס'	שם הנספח	עמי
1/ע	העתק מענה לפניהת התנועה לaicות השלטון מאות רס"ן עדין אברהם, רמ"ד תכנוון, מנהל וכח אדם וסא"ל ענבל דה-פז, רע"ן יעוץ כ"א ופרט בצה"ל, מיום 3.6.2013	30
2/ע	העתק החלטה מס' 682 של הממשלה שעניינה "השירות בצבא הגנה לישראל והוקורת המשרתים", מיום 25.6.2023	36
3/ע	העתק מכתבה של העותרת אל שר הביטחון ואל הרמטכ"ל, מיום 11.6.2023	43
4/ע	העתק ההודעה מטעם העותרת כפי שהוגשה מטעם העותרת בבג"ץ 12.6.2023, מיום 1877/14	46
5/ע	העתק מכתבה של העותרת אל חברי הממשלה ה-37, שר הביטחון והרמטכ"ל, ובהעתק ליועצת המשפטית לממשלה, מבוקר יום 25.6.2023	55
6/ע	העתק מכתבה של העותרת אל היועצת המשפטית לממשלה, מיום 26.6.2023	58
7/ע	העתק מכתבה של העותרת אל חברי הממשלה ה-37, שר הביטחון, הרמטכ"ל, ולಯועצת המשפטית לממשלה, מבוקר יום 29.6.2023	61
8/ע	העתק מכתבה של העותרת אל שר הביטחון, הרמטכ"ל, היועצת המשפטית לממשלה והיועץ המשפטי לשירות הביטחון, מיום 6.8.2023	64

נספח ע/1

העתק מענה לפניפות התנועה לאיכות
השלטונו מأت رس"ן עדי אברהם,
רמי"ד תכנוו, מנהל וכה אדם וסא"ל
ענבל דה-פז, רע"ז יועץ כ"א ופרט
בצח"ל, מיום 3.6.2013

עמ' 30

לישראלי	ההגנה	קבא
מפקדת הפלקילט הצבאי הראשי מחלקה הייעוץ ותחזוקה		
טל: 03-5696710		
fax: 03-5694562		
313299	תורן 2(1) 313299	
התשעה ג' 2013	בסיון 3	

טגנית מנהלת מחלקת הבניין – עלי דנת בריסקמן

הណון : בקשה וצעותרת בבלג'ץ 5823 לבקשת פרטים נוספים

1. העברת התყיחשותנו פויהת התגעה למען איות השלטון בישראל (להלן – העותרת) בבקשת לקבלת פרטים נוספים בבלג'ץ 5823/12, בהמשך לתגובה שהוגשה לעז על תנאי. לאחר תחינת הבקשה אל מול גורם: אכ"א, להלן התყיחשותנו, בהתאם לשאלות העותרת:

א. בעניין גיוסם של 10,5 מיליארדי בני ישיבות, בו' השנותונם 94'-95', האמורים למתגייס תחל ממועד שולי הקירוב, מתבקשם הנתוניט הבאיבו:

1. כמה מועמדים לשירות מחו"ד בני הקבוצה חכ"ל עבדו הליך הכנה לגיוס (וכך במקורה)

עד כה?

עד כה הגיעו 558 מיליארים¹ לצו ראשון. נתנו זה כולל את ילדי שנרון 94' (ילדי 1.8.93-31.12.94), וכן את ילדי השנanton הטורן (ילדי ספטמבר 95' – ספטמבר 96').
יובהר, כי נתוי זה כולל 1693 מיליארים, אשר התחייבו עוד בטרם ניתנה הנחיית השרא.
יתר המיליארים הנמנים על שנותונם אלה ניונדים להתחייב לצו ראשון החל מאוגוסט 2013.

2. כמה מהם זוכו לצו ראשון

בתყיחחס לשנותון 94' זומנו 4003 מיליארים והתיצבו 3198.

לגביו השנanton הטורן – זומנה כל האוכלוסייה הנמנית על שנanton זה, ובכלל זה בני ישיבות. מותוכם 3463 מיליארים שהתחייבו הם בני ישיבות.

בתყיחחס נתנו זה יובהר, כי בטרם הגיע המיליארים לשעת הגירוש, אין ביכולתו של רשותות הגיוס לטעת האם המדובר במיליאר'ב חזרה. ילדי שנרון 94' התחייבו בעבר, עוד בטרם ביטול חוק דחית גיוס בלשכות הגיוט, ולפיכך ידועו את הסחדרים. לעומת זאת, למיליארים והנמנים על שנanton 95' זו התוצאות הראשונות בלשכות הגיוט. לפיכך מתייחס נתנו זה אך למיליארים חרדים שזומנו והגיעו לשעת הגירוש, ולא נתנו עדעת מי מבין אלו שזומנו ולא התחיבו בשנותון זה היותם חרדים.

¹ יובהר, כי בכל מקום בו לא נאר אחרית, המונה מיליארים מתייחס למיליארים חרדים בני ישיבות, הנמנים על אוכלוסיית ח- 19,500.

3. כמה מהם הרווחינו בלשכות הגיוס?

כאמור, 8355 גולש"בים והזיכרנו בלשכות הגיוס.

612 מתוכם רגינו לשלכות הגיוס אולם לא שיתנו פעולה עם רשותות הגיוס, או שפסקו מלש透פ נעלמה בחמשך. בעניינים ממשיכיותו ורשותות הגיוס לפעול ליזום גיוס בהתאם להלים הקיימים. בעניינים של 49 מלש"בים נוספים, אשר הרווחינו אך פסקו מלש透פ פעולה, הוצאו צווי גיוס לפי סעיף 12 לחש"ב בשל חומר שיתוף פעולה מחייב.

4. כמה המשיכו בתROLEיך הכנה לקראות גיוס לאחר התיקותם ליזמו הראשון?

למעט מלש"בים המפורטים בסעיף 3 לעיל, ממשיכים שאר המלש"ביס בתהילן הינה להכנה לקראות היוס.

כמו כן, מבקש לפלח את המטלולים השונים עליהם התרמיינו אותם מלש"בים ואות מספר המלש"ביס בכל מסלול שכזה

גורמי הצבא נועלים לשם גיוסם של כל המלש"בים אשר הגיעו לצו ראשון ועברו היליך מיון.

מיון המלש"ביס: תבצע עס מועד גיוסם לגודרי נצח, למסלול שחר'ר וליחידות מחוץ לסדי"כ, וזאת בחוננס למוגניהם.

5. מה מספר בני היישוב העתידיים להתגייס בחודש יולי 2013?

בשלב זה בשנת יוס 2013 (המתחילה ביולי 2013 ומסתיימת ביוני 2014) מיעדים לгиיס כ-3,700 מלש"בים בפরישה שנתית לארבעה מועדי גיוס שונים. כדי如此, בימיט אלה מתגבש תזכיר הצעת חוק כבאות הממשלה שענינו שרירותם של תלמידי היישוב אשר צפוי להסדר גם את סוגיות גיוס הנמנים על האוכלוסייה שבנדון ומטבע הדברם להטזר שיקבע בתוק יכול להיות השפעה על נתון זה.

6. מהן המטרות העתידות לקלוט את אותם מוגניןץ בחודש יולי 2013?

המתגייסים נattiים להיקלט במסגרת שני גודורי נצ"ח, במסלול שרירות חרדים (שחר'ר) אשר בו יוכפל מספר החילים הרוחניים; וכן ביחידות מחוץ לסדי"כ (ימ"לים).

7. מהם יעד רגיס אשר נקבע לאוכלוסייה זו לאחר יולי 2013, חן. מהו מספרי המוגנינם, והן אבחינת מסגרות הקולטות אותן?

ראה תשובה 5 ו- 6 לעיל.

8. לאור אחווי התקיבות הנוכחיים, מהו הצפי וויהננות בצח"ל להמשך הליך הגיוס של אוכלוסייה זו?

ראה תשובה 5 ו- 6 לעיל.

ב. **לענין גיוסם של 35,500 בני ישיבות שאיןם בני תשנוגנים שבמגמות ביקשה העותרת לדעת כיצד בכוונתו של שר הביטחון להפעיל את סמכותו לפי חוק שירות הביטחון.**

לענין זה נמסר לנו כי שר הביטחון נדרש לשאלת הפעלת סמכותו ליישום חוק שירות הביטחון על אוכלוסיית בני היישוב האמור. בהתחשב בכך שבימיכך אלה מתבסש תזביר הצעת חוק מטעם הממשלה שעוניינו שירותם של תלמידי היישוב, וכן בין היתר לחסידר את סוגיות גיוס תלמידי היישוב הנמנים עם האוכלוסייה האמורה, וזאת שר הביטחון לנוכח הימנע בשלב זה מהפעלת סמכותו לפי חוק שירות הביטחון, ולהמתין לנסיבות שתוקנה לו בענין זה לפי החוק החדש, ככל שיואשר על ידי הכנסת.

ג. **בעין תהליכי המיוון הייחודיים והمتוגברים שהותאמו עבור מיוון וגיוון אוכלוסיית בני היישוב, מתקשים ומהווים הבאים:**

1. האם כוונת נחיר להציג על הצעתם או כישלונם של התאמות והשינויים?

כאמור, נערכו התאמות מדרשות לצורך מילוי אוכלוסיית בני היישוב ובכלל זה בהלמי הכוון הראשוני ובחינת התאמות לשירות של המל"ב.

הישגי המל"ב בסיס החודדים במבחנים אינם מוחווים מכשלה בגיןם והמלצת גורמי מז'ז' רהתנתנות בצה"ל הינה בכל מקרה לשbez אוכלוסייה זו לאחר בחינה פרטנית, וזהונם למכלול נתוניהם.

רק לאחר שיבוצם ושירותם של הנמנים על אוכלוסייה זו בצה"ל, ניתן יהיה לבחון את אפקטיביות כל המיוון.

נתוני העבר אודות שיבוץ חודדים לשירות מחייבים על החלטה בשירות.

2. מהם המזדיין הנלקחים בחשבון לצורך קביעת שלון או הצלחה במיניהם בלבד?

כאמור לעיל, בעת הזו, ובטרם גויסם של ומלשי"בים, לא ניתן עדין להתייחס לשאלות האפקטיביות של התאמות האמור.

3. האם היערכות המיוונית מצד רשות הגיס למינו חמלשי"בים האמורים, כפי שזו הונעה: לתגובה לעתירה, ועדינה מתקיימת?

ההערכות עליה הועזר בתגובה לעתירה עוזנה מתקיימות.

4. האם ישנה כוונה לענין נחלי קליטה חדשים המוגאים לאוכלוסייה המיוונית?

קיימות כוונה לחקים מרכז למילוי בני היישוב ששם יבוצעו הליכי מילוי, וכן ימסר לחם מידע אודורות השירות בצה"ל, המסלולים והעוניים, זכויותיהם וכיו"ב מידע רלוונטי נוספת.

זאת ועוד, נחיל פועל כל העת לבחינת כל המיוון וכוח הנתונים המצביעים בידיו. והניל ונוק תוך התחשנות בעילותם של כל מילוי אלה.

5. מה בכוונתו של צהיל לעשות בעתיד בעקבות נתוני הקליטה והגירוש שהצטברו עד כה?

ראאת תשובה + לעיל.

ד. בעניין הליבי אפיק הנקיティם לשם הבטחת התמייגבונט של המלש"בים כאמור להליכים הקודמים לגירוש וכן לגירוש, מתקנושים הנתונים האמורים:

1. כמה בני ישיבות סרבו להתויבר לזמן צו הראשונות?

505 משליבים חרדים לא חתיכבו לזמןונם לצו הראשון, ובעניהם פועלות רשותות הgioci בהתאם לנהלים, לצורך המשך זיומנים, בטרם ייחשבו כמו שאינט משתפים פעילה עם רשותות הגירוש.

427 משליבים חרדים נוספים נחשבים כמו עילא משתפים פעולה עם רשותות הגירוש, אך טרם הוצאה בעניהם צו גירוש לפי סעיף 12 לחשייב, בהתאם להלכי הבירור והאקובליטים.

כאמור לעיל, ביחס ל- 49 משליבים נוספים, אשר נחשבים כמו שלא שיתפו פעולה עם רשותות הגירוש, הוצאה צו גירוש לפי סעיף 12 לחשייב.

2. כמה אחוזים הם מהווים מכלל בני הישיבות אישר וממנו לצו הראשונות?

מדצבר ב- 11%.

כאמור לעיל לגבי שנותן 95', לא ניתן בעת חז' לדעת, כמה מבין אלו שלא חתיכבו לצו ראשון הינס חרדים. לפיכך, נתון זה חשוב ביחס לנתוני שנותן 94'. יובהר, כי הינו מתייחס למשליבים אשר נחשבים על ידי רשותות הגירוש כמו שאינם משתפים עימן פעולה, לרבות מי שייתוף הפעולה שלו הוביל לכך שהוצאה בעניהם צו גירוש לפי סעיף 12 לחוק שירות ביטחון. דהיינו, הנתון כולל גם התייחסות למי שהגע לצו ראשון, אולם חיל מילשטי פועלה עם רשותות הגירוש בהליך זיאומי.

3. מהו ארכו המסורבים להתויבר לצו הראשוני בקרוב אוכולוסייה זו, אל מול אחוי המשרבניים להתויבר באוכולוסייה הכללית?

בשנותן 95', אחוז המסורבים באוכולוסייה הכללית ובכלל זה החדרים, עומד על 7%.

כאמור לעיל נתון זה חשוב באופן כולל ביחס לצו התוורן (שנותן 95'), שכן לא ניתן לדעת מי מבין אלה שלא חתיכבו הינו חרדי.

לא ניתן לחשב את אחוז המסורבים באוכולוסייה הכללית מתוק שנותן 94', שכן אין דרך בזום לתחזקות אחר הנתונים בדבראי ישיתוף הפעולה של אוכולוסייה זו.

4. מתקשים פריכים אודות דרכי ההתמודדות של הנורמים הרגלוניים במערכת עם מינדיין לשירות כאמור אשר לא התייצב לתחילתי. המין החל מאוקטובר 2012 ועד כה

הטיפול במושבים שלא התייצבו לימון לבן וזראשן זהה לחלוון לטיפול ביחס למושב בכלל האוכלוסייה אשר לא התייצבו. במקרים המתאים מוצאת למושב שעיאנו משתף פעולה עם הלכי הגינות, צו מכוח סעיף 12 לחוק שירות ביטחון.

בהתאם לנורי הגנות, במקרים המתאים ובהתאם לנחלים מוצאת בעניינים של המושבים תועזה ובקשת מעצר, מכוח סמכותו של הופקד, לפי סעיף 52(א) לחוק שירות ביטחון, המונetta למשטרת ישראל.

5. מה הם האמצעים אשר נקבעו אל מול אלו אשר סיירבו להתייצב עד בת?

ראה התשובה בסעיף 4 לעיל.

6. מתיוך כלל אלו אשר סיירבו להתייצב, בנגד כמה בני ישיבות נקבעו צעדים כאמור לילך?

בעניינים של 10 מושבים הופנו תעוזות ובקשות מעצר למשטרת ישראל. בעניינים של 9 מושבים הועז צו גיסס לפי סעיף 12 לחוק שירות ביטחון.

7. אם חיציך האמורים לעיל, מתישבים עט וצעדים הקבועים בחוק ובתקנות הנוגעות למועמדים לשירות ביטחון אשר נקבעו מתיעצבים לגיסס עם הצדדים חנקיים כנד פרטם מתוך האוכלוסייה אשר אינם מתגisiים?

ראה התשובה בסעיף 4 לעיל.

כו התבקש התיחסות לבונגה להפעיל אמצעי אכיפה לגני מושבים שאינם פועלם לפי חובותם בהתאם לחוק שירות ביטחון – ראה התשובה בסעיף 4 לעיל.

ענבל דה-פז,
רעיון יוזץ ס"א ופורט

עדי אברהמי
רשיין
רמי"ד תומאס'א ונפגעים

נספח ע/ב

**העתק החלטה מס' 682 של
הממשלה שענינה "השירות בצבא
ההגנה לישראל והוקרת המשרתים",
מיום 25.6.2023**

עמ' 36

מצירות הממשלה

החלטה מס' 682 של הממשלה מיום 25.06.2023.

השירות בצבא הגנה לישראל והוקורת המשרתים

.682

דברי פתיחה

(רוב קולות بعد; 2 קולות נגד)

מ ח ל י ט י ס, לאור הצורך לעגן בהקדם הסדרים הנוגעים לשירות החובה בצבא הגנה לישראל, לרבות סוגיות שלילובם של תלמידי יישובים ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים בשירות צבאי ובשירות לאומי-ازורי וכן שלילובם בשוק העבודה, בדגש על תעסוקה אינטלקטואלית, לאור הרצון להרחיב את הזכאות הנינטות למשרתים בסדר ובAMIL, לשם הבעת הוקורת על שירותם ועל מנת לצמצם את אי השוויון בשירות:

1. להנחות את שר הביטחון, בתיאום עם שר האוצר, לקדם מתווה ממשלתי בנושא השירות בצה"ל והוקורת המשרתים, שיכלול, בין היתר, את הנושאים הבאים:
 - א. חקיקה המסדירה את שלילובם של תלמידי יישובים ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים בשירות צבאי, בשירות לאומי-ازורי ושוק העבודה, בדגש על תעסוקה אינטלקטואלית.
 - ב. הרחבת ניכרתה של הזכאות הנינטות למשרתים, בסדר ובAMIL, שתעוגן בחקיקה בהיבטים הרלוונטיים, חלק מהבעת הוקורת על שירותם ועל מנת לצמצם את אי השוויון בשירות.
2. תזכיר הצעת החוק הממשלה האמורה יפורסם לציבורטרם כינוס מושב החורף של הכנסת ויובא לאישור הממשלה, לאחר קבלת הערות הציבור, עד ליום 10 בנובמבר 2023. לאחר אישור הממשלה תונח הצעת החוק על שולחן הכנסת לשם השלמת הליכי החקיקה עד לסיום מושב החורף 2024.
3. בשים לב לפיקעת פרק ג' לחוק, בתקופה שמiams 1 ביולי 2023 ועד ליום כניסה לתוקף של ההסדר החדש (להלן – תקופת הבניינים) לא

יינתנו דחיות שירות חדשות ולא יוארכו דחיות שירות שניתנו מכוח הפרק האמור לתלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות לימוד חרדיים. ואולם בהינתן כוונת הממשלה לגבש הסדר חקיקתי חדש, הממשלה מנחה את שר הביטחון להנחות את צה"ל, במסגרת סמכותו לקרוא לגיוס בתחום התקופה הקבועה בסעיף 20 לחוק, כי לא ינקטו הליכים לשם גיוסם של תלמידי ישיבות כאמור, ככל שיוצגו בפני רשות הגיוס אישורים לפי צורכי הצבא ודרישתו, בדבר לימודיהם בישיבות, וזאת עד ליום 31 במרץ 2024.

.4 להורות לשר הביטחון ושר האוצר לקיים עבודת מטה לסיכום הזכויות הנוסףות למשרתים האמורים בסעיף 1(ב) לעיל, והמשאים שיוקצו לשם כך, ולהביא סיכום זה בפני ראש הממשלה בתחום 45 ימים.

.5 להנחות את שרת ההתיישבות והמשימות הלאומיות, בתיאום עם שר הביטחון ושר האוצר, לפחות הצעת חוק ממשלתית אשר במסגרת תומדר האפשרות של תלמידי הישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים להצטרף לשירות אזרחי במהלך תקופה הבינימית, בהתאם לכללים הנהוגים כיום.

הערה

השירות בצבא הגנה לישראל והוקרת המשרתים

הצעה להחלטת

מלחיטים,

לאור הצורך לעגן בהקדם הסדרים הנוגעים לשירות החובה בצבא הגנה לישראל, לרבות סוגית שילובם של תלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים בשירות צבאי, בשירות לאומי-ازורי וכן שילובם בשוק העבודה, בדגש על תעסוקה איכوتית; ולאור הרצון להרחיב את הזכויות הנינטות למשרתים בסדר ובסדר ובמילואים, לשם הבעת הוקרה על שירותם ועל מנת לצמצם את אי השוויון בשירות:

1. להנחות את שר הביטחון, בתיאום עם שר האוצר, לקדם מתווה ממשלתי בנושא השירות בצה"ל והוקרת המשרתים, שיכלול, בין היתר, את הנושאים הבאים:
 - א. חקיקה המסדירה את שילובם של תלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים בשירות צבאי, בשירות לאומי-ازורי ובשוק העבודה, בדגש על תעסוקה איכوتית.
 - ב. הרחבנה ניכרת של הזכויות הנינטות למשרתים, בסדר ובסדר ובמילואים, שתעוגן בחקיקה בהיבטים הרלוונטיים, כחלק מהבעת הוקרה על שירותם ועל מנת לצמצם את אי השוויון בשירות.
2. תזכיר הצעת החוק הממלכתית האמורה יפורסמת לציבור טרם כניסהמושב החורף של הכנסת ויובא לאישור הממשלה, לאחר קבלת הערות הציבור, עד ליום 10 בנובמבר 2023. לאחר אישור הממשלה תונח הצעת החוק על שולחן הכנסת, לשם שלמת הליכי החקיקה עד לסיום מושב החורף 2024.
3. בשים לב לפיקעת פרק ג' לחוק, בתקופה שמיoms 1 ביולי 2023 ועד ליום כניסהתו לתקוף של ההסדר החדש (להלן – תקופת הבניינים) לא יינתנו דחיות שירות חדשות ולא יוארכו דחיות שירות שניתנו מכח הפרק האמור לתלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות לימוד חרדיים; ואולם בהינתן כוונת הממשלה לגash הסדר חקיקתי חדש, הממשלה מנחה את שר הביטחון להנחות את זה"ל, במסגרת סמכותו לקרוא לגיסות בתוך התקופה הקבועה בסעיף 20 לחוק, כי לא ינקטו הליכים לשם גיסות של תלמידי ישיבות כאמור, ככל שיוצגו בפני רשות הגיסות אישורים לפי צרכי הצבא ודרישתו, בדבר לימודיהם בישיבות, וזאת עד ליום 31 במרץ 2024.
4. להורות לשר הביטחון ושר האוצר לקיים עבודות מטה לשיקום הזכויות הנוסףות למשרתים האמורים בסעיף 1(ב) לעיל, והמשאים שיוקצו לשם כך, ולהביא סיקום זה בפני ראש הממשלה בתוך 45 ימים.
5. להנחות את שר ההתניות והמשימות הלאומיות, בתיאום עם שר הביטחון, לקדם הצעת חוק ממשלתית אשר במסגרת תוסדר האפשרות של תלמידי הישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים להצטרף לשירותי אזרחי במהלך תקופת הבניינים, בהתאם לכללים הנהוגים כיוון.

דברי הסבר

כללי

הצעת ההחלטה מבקשת לקבוע את העקרונות הכלליים, לוחות הזמנים ואת אופן קידומו של מתווה ממשלתי אשר במסגרת תקודם הצעת חוק ממשלתית שתעגן הסדרים הנוגעים לשירות החובה בצבא הגנה לישראל (להלן - צה"ל או הצבא), לרבות סוגיות שילוב תלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים בשירות הצבאי, הלאומי-ازורי ושילובם בשוק העבודה, בדגש על תעסוקה אינטלקטואלית. וכן, הסדרים שມטרתם ליתן בייטוי+W הולם להוקרת כלל המשרותים ולהרחיב את הזכויות הנינטנות למשרתים בסדר ובAMILואים, בדגש על אלו ששירותו שירות ארוך ומשמעותי. זאת, בשים לב לכך שחשיבות השירות אינה מוטלת באופן שווה על כלל הצעירים במדינת ישראל ועל מנת לצמצם את אי השוויון האמור.

הចורך הדוחף בקביעת לוחות הזמנים נובע, בין היתר, מהעובדת שביום 30 ביוני 2023 צפוי לפיקוד פרק ג' לחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן – החוק) שענינו שילובם של תלמידי הישיבות ובוגרי מוסדות החינוך החרדי בצבא ובשירות הלאומי-ازורי, וכן בשים לב לפסק הדין של ביהמ"ש העליון מ-2017 (בג"ץ 14/1877 **התנועה למען איכות השולטן בישראל נ' הכנסת**) שקבע את בטלותו של הסדר הקיים. לשלהי התמונה יזכיר, כי מאז ניתן פסק הדין, נדחה מעת לעת, מועד בטלותו של פרק ג' וזאת על מנת לאפשר לממשלה לחוק הסדר חלופי.

סעיף 1

מושע להנחות את שר הביטחון, בתיאום עם שר האוצר, לפעול לקידומו של מתווה ממשלתי, אשר במסגרת תקודם הצעת החוק ממשלתית בנושא השירות בצה"ל והוקרת המשרותים. הצעת החוק תסדיר את סוגיות שילוב תלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים בשירות צבאי, לאומי-ازורי ושוק העבודה; כן ייקבע בחוק, בהיבטים הרלוונטיים, אופן הבעת ההוקרת של המדינה למשרתים, וזאת בדרך של הרחבה ניכרת של סל הזכויות הנitinן לכל המשרותים – בסדר ובAMILואים – באופן דיפרנציאלי בהתאם לסוג השירות, אופיו ומשמעותו. בנוסף, יוסדר בחקיקה גם משך השירות של גברים, בהתאם לקבוע בהחלטת הממשלה שענינה הסכם תקציב הביטחון לשנים 2023-2027, מיום

.25.6.2023

סעיף 2

כאמור, לאור פקיעתו הקרובה של פרק ג' לחוק ולנוכח פסיקת ביהמ"ש העליון בדבר בטלותו של הסדר הקיים, מושע לקבוע לוחות זמנים ברורים לקידום החקירה החדשה, כך שההצעה טובא לאישור הממשלה בסמוך לתחילת מושב החורף של הכנסת, מטרה להניחה על שולחן הכנסת מיד עם פתיחת המושב ולאפשר את אישורה עד לסיום מושב החורף, באביב 2024.

סעיף 3

בסעיף זה מוצע להסדיר את אופן הפעולה שבין מועד פקיעת פרק ג' לחוק (30 ביוני 2023) ועד לאישורו של ההסדר החלופי במהלך מושב החורף של הכנסתה. במסגרת החלטתה, מנהה הממשלה את שר הביטחון להנחות את צה"ל כי בתקופה שמיoms 1 ביולי 2023 ועד ליום כניסה לתוקף של ההסדר החדש (להלן – תקופת הביניים) לא יינתנו דוחות שירות חדשת לתלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות לימוד חרדיים, ואולם לא יינקטו הליכים לשם גיסום ככל שיוצגו בפני רשות הגיוס אישורים נדרשים בדבר לימודיהם בישיבות. הצגת אישורים בדבר לימודים בישיבה, נדרש על מנת לאפשר לרשות הצבא לשומר על קשר רציף עם המיעדים לשירות ביטחון וכן על מנת שתתאפשר הבחנה ביחס לגדרי האוכלוסייה לגביה מוצע להימנע מקריאה לשירות במהלך תקופת הביניים.

למען הסדר הטוב, יובהר כי בהתאם לסעיף 22 לחוק הפרשנות, התשמ"א-1981, פקיעתו של פרק ג' אינה מבטלת את דין דוחות השירות שניתנו מכוחו של הפרק, ואלו ימשיכו לעמוד בתוקפן, עד למועד המינוי בהן.

כידוע, הליכי גיסוס דורשים פרק זמן ממושך ומלווים בהקצת משאבים משמעותית, וזאת לאור כך שמדובר בקבוצה גדולה. היות הממשלה מצהירה על כוונותיה הברורות לקידום חקיקה החלופית בלחוחות הזמנים האמורים בהחלטה, אשר תסדיר את דוחות השירות הניתנות לתלמידי הישיבות, אין הצדקה בניהול הליכים כאמור במהלך תקופת הביניים.

סעיף 4

לנוכח העובדה שהרחבת הזכאות לשרותים, המיעdet, כאמור לעיל, לאוזן ולהפחית את אי השוויון שנוצר ביחס לחובות השירות, כרוכה בהקצת משאבים משמעותית, מוצע להנחות את שר הביטחון ושר האוצר לסקם את טיב ההתבות הנוסף לשרותים ואת המשאבים הנדרשים להו ואופן הקצאתם ולהביא את הסיקום בפני ראש הממשלה בתוך 45 ימים.

סעיף 5

סעיף 36 לחוק שירות לאומי-אזורתי, התשע"ד-2014 קובע כי החוק האמור יעמוד בתוקפו עד ליום 30 ביוני 2023. על כן, מוצע כי שרת ההתיישבות והמשימות הלאומיות, בהיותה השרה הממונה על הרשות לשירות לאומי-אזורתי, תקדם, בתיאום עם שר הביטחון, תיקון חקיקה אשר יאפשר הצטרפות של מיעדים לשירות ביטחון לשירות אזורתי, בהתאם לתנאים הנהוגים ביום, וזאת לאחר שיינטן אישור הפקד להפנייה כאמור. למען הסדר הטוב, יובהר כי תזכיר חוק מטעם רשות השירות הלאומי-אזורתי, הופץ להעROT הציבור.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי

תקציב

לא רלוונטי

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

להחלטה אין השפעה על מצבת כח אדם

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר האוצר –

שרת ההתיישבות וה%;">הMisimot הלאומיות –

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

- החלטה מס' 3935 מיום 1 ביולי 2018

- החלטה מס' 371 מיום 22 לאוגוסט 2021

עmozot היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

אין מניעה משפטית לאשר את ההחלטה

סיווגים

סיווג ראשי : 01^{ביבליוני} ;

תחום פעולה עיקרי : 01^{חו"ז וביטחון} ;

מוגש על ידי שר הביטחון

נספח ע/ג

**העתק מכתבה של העותרת אל שר
הביטחון ואל הרמטכ"ל, מיום**

11.6.2023

עמ' 43

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

11 יוני 2023, כ"ב סיון תשפ"ג

לכבוד

רח"ל הרצי הלוי
 ראש המטה הכללי
 המטה הכללי
משרד הביטחון
תל אביב
 שלום רב,

הندזה : היררכות צה"ל לגיוס כלל תלמידי היישובות החרדיים

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפניכם בבקשת להיערך לגיוס כלל תלמידי היישובות החל מיום 30.6.2023, והכל כפי שיפורט להלן:

1. כידוע, חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות ביטחון"), מסדיר את הסמכות החוקית ליתן דחיה לשירות לתלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים בגין לצבאות.

2. כך, סעיף 26 בחוק שירת ביטחון מעניק לשר הביטחון את הסמכות לדוחות בשנה את גיוסו של תלמיד ישיבה מכל וمتקיים לגבי התנאים לדחיה לשירות כאמור בסעיף 26 כג' לחוק שירות ביטחון, וזאת עד להגיעה של המועד לשירות ביטחון לגיל 21. בנוסף נקבע בסעיף 26(בג') כי שר הביטחון רשאי להאריך את מתן הפטור למועד לשירות ביטחון אל מעבר לגיל 21 כאמור בסעיף 26. עד לגיל 26.

3. יחד עם זאת, סעיף 26 לחוק שירות ביטחון קובע כי תקופתו الأخيرة של ההסדר ביחס לדחיה השירותים של תלמידי היישובות תהיה התקופה שתחול: "התקופה שמיoms ט' בתמוז התש"ף (1 ביולי 2020) עד יום י"א בתמוז התשפ"ג (30 ביוני 2023)".

4. **בלומר, הסדר הפטור שניתנו מגיוס לתלמידי ישיבות יfrag ביום 30.6.2023 ועליכם להיערך לבוד מבעוד מועד.**

5. **על כן, אנו פונים אליכם בבקשת שתפעלו לפי מצוות החוק – החל מיום 1.7.2023 עליכם לפתח גיוס כלל של כלל תלמידי היישובות.**

6. יצוין, בית המשפט העליון כבר התייחס לביעיותם שבחיקיקת הוראת שעה זו, או פרטיה כב' הנשייה נאור בפסקה 67 לפסק הדין בג"ץ/14 1877 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת** (אר"ש 12.9.2017), כי גם לumedת המדינה וגם לפי פרשנות בית המשפט העליון את החוק, אין כל הסדר קבוע אחר ליום 30.6.2023 בו נגמרה תקופת ההסתגלות השנייה. למעשה לאחר תום התקופה תחול חובת גיוס כללית על כלל אזרחי המדינה, בהם תלמידי היישובות.

7. אין אלו דברים חדשים. התנועה תזכיר כי גם לאחר ביטולו של חוקTEL בשנת 2012, התחיל צה"ל בגיוסם של תלמידי היישובות. אז, לאחר שלא היה הסדר גיוס אחר לפי החוק התנועה הגישה את עתירתה (בג"ץ 5823/12 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון** (נבו 01.04.2014)), וצה"ל השיב כי החלט בהערכות קליטת חרדים ביחידות מתאימות להם, וכי נשלחו צווי גיוס.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

8. יוזכר, כי לפי הנתונים שפורסמו על ידי אכ"א, לאחר כניסה בטלותו של חוק טל, חל זינוק משמעותי ביוטר בಗישם של בני היישוב לשירות צבאי, וגם נפתחה התאפשרות באחיזים גבוהים מאוד של תלמידי היישוב למצו ראשו.
9. לאור האמור, אנו פונים אליכם בבקשת שתיערכו לגיוס הקרוב של כלל תלמידי יישוב בהתאם לחוק שירות בטחון.
10. אנו סמכים ובתוחים, כי צה"ל ומשרד הביטחון יעשו כל שביקולות על מנת להבטיח את כיבוד לשוני החוק וכל פעולה של דחינת שירות, או מתן פטור תהיה אך ורק בהתאם לדין.

בכבוד רב,

יובל אוחיוון

רכז מחלקת מדיניות וחקיקה

הידי נגב, עוזיד

מנהל מחלקת מדיניות וחקיקה

נספח ע/4

**העתק ההודעה מטעם העותרת כפי
שהוגשה מטעם העותרת בבג"ץ
12.6.2023, מיום 1877/14**

עמ' 46

נספח ע/4

בג"ץ 14/1877

לפני מותב מורה בראשות כב' הנשיה א' חיות

בית המשפט העליון בירושלים

בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

נחתם ביום: 12 יוני 2023

התנועה למען איבות השלטון בישראל, ע"ר 580178697

ע"י ב"כ עוה"ד אליעד שרגא ו/או תומר נאור ו/או
אריאל ברזילי ו/או הידי נגב ו/או גילי גוטירט ו/או
רחל אל-שי רוזנפלד ו/או רותם בבלוי דבר ו/או תמר
באום ו/או אורית הס ו/או דנה פרימור אזר ו/או רן יוסף
מרח' יפו, 208, ת.ד. 36054 ירושלים, 91043
טל': 02-5000073 ; פקס: 02-5000076

העותרת

- נג ז -

1. הכנסתת

ע"י בא כוח עוה"ד מהלשתה המשפטית בכנסת
משכן הכנסת, ירושלים
טל': 02-6753495 ; פקס: 02-6408479

2. ממשלה ישראל

3. שר הביטחון

4. צה"ל

5. המדפיס הממשלתי

המשיבים 5-2 ע"י ב"כ עוה"ד מפרקליות המדינה
רח' צאלח א-דין 29, ירושלים
טל': 02-6467011 ; פקס: 02-6466666

המשיבים

הודעה מטעם העותרת

נוכח החלטת בית המשפט הנכבד מיום 22.2.2023, לדחית מועד קיומ פסק הדין עד ליום 31.07.2023, מתכבדת העותרת בג"ץ 14/1877 להגיש הודעה קצרה זו, ובה לעדכן את בית המשפט כי מבלי משים, נפלה שגגה בהחלטה זו, שכן בהתאם לסעיף 2ב' לחוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון"), החל מיום 30.6.2023 באה לKİצה "תקופת ההסתגלות השנייה" הקבועה בחוק, ובכך, למעשה בטל פרק ג' לחוק שירות בטחון מעיקרו ולא ניתן עוד להאריך את מועד בטלותו.

לפיכך, החל מיום 1.7.2023, החוק החל על כלל המועדים לשירות בטחון במדינת ישראל הוא חוק שירות בטחון עצמו, והכל כדלהן.

א. הרקע בתמצית

.1. ביום 12.3.2014, לפני כמעט 9 שנים, הוגשה העתירה שבכותרת, אשר עניינה בחוקתיותו של חוק שירות בטחון (תיקון מס' 19), התשע"ד-2014.

.2. לימים אוחדה עתירה זו, עם עתירות נוספות שהוגשו נגד חוק זה, כמו גם עם עתירות שהוגשו נגד חוק שירות בטחון (תיקון מס' 21), התשע"ו-2015 (שניהם בלבד, להלן: "החוק"). בМОקד עתירות אלו עמד ביטול פרק ג' לחוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן:

"התיקון לחוק"), המען את הפטור אשר ניתן לציבור תלמידי היישובות מוחבות הגיוס הכלכלית.

3. ביום 12.9.2017, קיבל בית המשפט הנכבד את העתירות, והחליט על ביטול התיקון לחוק לאור פגיעתו הבלתי מידתית בזכותו החוקתית לשוויון, ובשל העובדה חסר קשר רצionario למטרתו המוצחרת – קידום השוויון בנטול השירותים הציבוריים. כך סיכמה את נימוקיה כב' הנשיאה נואר, בפסק' 97 לפסק דין:

"הסדר הגיוס החדש לוקה ברצף של כשלים מוגנים ואינהרנטיים שהם בבחינות "פגמים גנטיים" היורדים לשורש ההסדר. מבין ההצללים, ראוי לציין במיוחד את העובדה שההסדר נותר וולונטاري לחלווטין בתקופת החסתגולות הראשונה וגם לגבי רבים מקרוב תלמידי היישובות בתקופת החסתגולות השנייה, שאורכה שלוש שנים נוספות. גם בתקופת החסתגולות השנייה, שבה קיים לכארה אלמנט מחייב, ההסדר נתנו במידה רבה לשיקול דעתו של שר הביטחון. הCES החמור ביותר נועד בזמןינותו של הסדר הגיוס החדש, שבבגדירה אינו מגדיר את יעדו הקבוע שאליהם יש להגיע בסוף התהליך. גם זה מעטים ומחייב את הפנים האחרים שעלייהם הცבעתי וכן את ההסדר לכשלו. מרבית הפנים הללו דומים במהותם לפגמים שמהם סבל הסדר הגיוס הקודם, אשר הובילו לכישלונו פעמיים אחר פעמי בבחון הקשר הרצionario".

4. עוד הוחלט, כי ביטולו של פרק ג' לא יכנס לתוקפו באופן מיידי, כי אם לאחר שנה, דהיינו ביום

12.9.2018 – **פרק זמן אורך ביתר – אשר נועד להוות "תקופת התארגנות" לרשות הצבא**

ולכנתה. כך הסבירה זאת כב' הנשיאה נואר ז"ל בפסק' 104 לפסק דין:

"פרק הזמן שנקבע הוא ארוך, ולא ב כדי. תקופה התארגנות זו עשויה להיות נחוצה לרשות הצבא ולמערך השירות הלאומי-לאומי. בפרט היא נועדה להקנות לכנסת פרק זמן ראוי כדי לדון בנדיש בהסדר החוקי שלדעתה צריכה לחול לגבי גיבוט של תלמידי היישובות ובכלל זה לחת סיפק בידה לחוק חוק חדש ככל שהיא צריכה בכך [...] אם יוחלט להנrig הסדר גיוס מיוחד לתלמידי היישובות, החורג מההוראותיו של חוק שירות ביטחון, יהיה עליו לעלות בקנה אחד עם העקרונות המנחים שנקבעו בפסקה".

5. בחודשים לפני מועד בטלות החוק על פי החלטת בית המשפט, הגישה המדינה ביום 15.7.2018

בקשה לדחיתת מועד קיומ פסק הדין בשבועה חודשיים נוספים. הייתה זאת בבקשת ארוכה ראשונה מני רבות אשר ביקשו משיבי המדינה מבית המשפט הנכבד. בכל פעם העלתה המדינה שלל טענות מן היקב וממן הגורן מודיע יש להיעתר באופן חריג ומוחך בבקשת ארוכה נוספת לדחיתת מועד קיומ פסק הדין בעתרה. בית המשפט הנכבד נעתר בבקשת משיבי המדינה כדי שיינטן להם די הזמן לחקוק הסדר גיוס חדש לתלמידי היישובות, וכך מועד קיומ פסק הדין נדחה שוב ושוב **במעלה מחמש שנים.**

6. על אף כלל בקשות הדחיתה למועד קיומ פסק הדין, ולאחר שאלה כלל לא עסקו בניסיון לחוקק הסדר גיוס חדש, הוגשה ביום 15.2.2023, בפעם **החמש עשרה במספר**, בקשה נוספת לדחיתת מועד קיומ פסק הדין. כך, לפי משיבי המדינה בבקשת שהגישיו ביום 15.2.2023: "נדרשת ארוכה בת חמישה חודשים וחצי, עד ליום 31.7.2023, תום כניסה הקיצ' של הכנסתת, לשם השלמת הליך החקירה".

7. העותרת בתגובהה ביום 19.2.2023 ביקשה להתנגד בבקשת משיבי המדינה לדוחות את מועד קיומ פסק דין. כך, וכי שובה והתריעה באربع עשרה בבקשת הדחיתה הקודמת, ציינה העותרת כי מובטח שגם בקבועי הזמן המבוקשים כתעט, לא יקיימו המשיבים את פסק הדין.

זאת, לאחר שהם נמנעים מלדון בסוגיה ולהזקק כנדרש מהם.

8. ביום 22.2.2023 פרסם בית המשפט הנכבד את החלטתו:

"מן הסיבות המפורטוות בבקשת מיום 15.2.2023, ובלא שנעולמה מעניינו התנגדות חלק מן העותרים, anno מורים על דחיתת מועד בטולותו של פרק ג' לחוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 ליום 31.7.2023".

9. והנה, בבדיקה שערכה העוררת בימים האחוריים, עלה כי לשון החוק עצמו, בסעיף 26ב, קובעת מגנון פנימי אשר מביא לבטלות החוק מעיקרו כבר ביום 30.6.23 (וכפי שIOSבר להלן). הווה אומר, הוראות חוק שירות ביטחון עצמן מיתירות את מועד כניסה לתקוף של פסק הדין בעטיריה דנן, שכן החל מיום 30.6.2023 ההוראות המצדירות את מתן הפטור לתלמידי היישוב – יהיו בטולות.

10. בכך, כניסה מועד בטולוון לפי בקשה הדחיה שהוגשה על ידי מישבי המדינה והחלטת בית המשפט הנכבד לא תהיה רלוונטית עוד החל מחודש יולי 2023.

ב. פקיעתו של הסדר דחיתת השירות לתלמידי היישוב ביום 30.6.2023

11. פרק ג' לחוק שירות ביטחון (להלן: "הפרק") הוא המסדיר את דחיתת שירות הביטחון לבוגרי ישיבות חרדיים ואת הסדר הגיוס המינוח בוגנים. מתוך מטרה של הגדלה הדרגתית של גישת תלמידי היישוב לשירות ביטחון נקבע בפרק תקופות ההסתגלות הראשונה והשנייה ובהן יעדו הגישות.

12. בהתאם, הפרק קובע מה הם פרקי הזמן של תקופות ההסתגלות, ובכלל זה סעיף 26ב קובע מהי תקופת ההסתגלות השנייה והאחרונה וכי תקופה זו תהיה:

"התקופה שמיום ט' בתמוז התש"ף (1 ביולי 2020) עד יום י"א בתמוז התשפ"ג (30 ביוני 2023)." .

13. סימן ה' בפרק מסדיר את תקופת ההסתגלות השנייה. תחולתו של הסימן היא לפי סעיף 26ז לחוק שירות ביטחון הקובע כי הוראות סימן ה' יחולו רק בתקופת ההסתגלות השנייה, כאמור מיום ט' בתמוז התש"ף (1 ביולי 2020) ועד يوم י"א בתמוז התשפ"ג (30 ביוני 2023).

14. כך, סעיף 26יח בסימן ה' לחוק שירות ביטחון מעניק לשר הביטחון את הסמכות לדוחות בשנה את גישתו של תלמיד ישיבה מכל וمتיקיים לגביו התנאים לדחיתת שירות כאמור בסעיף 26כג לחוק שירות ביטחון, וזאת עד להגיעה של המועד לשירות ביטחון לגיל 21. בנוסף, נקבע בסעיף 26כב(ג) לחוק שירות ביטחון, כי שר הביטחון רשאי להאריך את מתן הפטור למועד לשירות ביטחון אל מעבר לגיל 21 כאמור בסעיף 26יח, עד לגיל 26.

15. אם כן, בתקופת ההסתגלות השנייה, רשאי שר הביטחון לפי כל האמור ולפי הוראות חוק שירות ביטחון לתת פטור מגיסוס לממועד לשירות ביטחון רק ובמידה והתקיימו התנאים של תלמיד ישיבה בסעיף 26כג לחוק שירות ביטחון. אולם, סמכות זו, למתן פטור מגיסוס, עומדת בעינה רק **בתוך תקופות ההסתגלות ועד ליום 30.6.2023 כמצוות החוק.**

16. למעשה, תקופות ההסתגלות השונות כמפורט לעיל – הסתגלות. חוק שירות ביטחון נעדן הסדר קבע הנוגע לגישת תלמידי היישוב לאחר תום תקופות ההסתגלות, ביום 30.6.2023.

17. בפסק הדין בעטירה שבכותרת, דין בית המשפט הנכבד בשאלת העתידית של מה יקרה ביום שאחרי ה-30.6.2023. עמדה על כך כב' הנשייה (כתוארה אז) מי נאור בפסקה 67 לפסק דין:

"תקופת ההסתגלות השנייה מסתיימת ביום 30.6.2023 (סעיף 26 בחוק). בחוק שלפנינו אין כל הוראה מפורשת לגבי הדין שיחול לאחר אותו יום. המשיבים טוענו כי מדובר ב"הוראת שעה" (או "הוראת שעה מהותית" כלשונה של המדינה (פסקה 8 לתשובה מיום 3.4.2016)). זאת, אף שהדבר לא מצוי בכותרתו של החוק ולמרות שאין בו סעיף מיוחד שעוסק בתוקפן של הוראותיו של הסדר הגיוס החדש, בשונה מהמקובל במקרים אחרים שבהם ביקש המחוקק ליצור הבחנה בין חוק "רגיל" לבין חוק זמני ומהותו. מכל מקום, ביום יפקע גם חוק **למעשה הסדר הגיוס החדש על מכלול הוראותיו**. בו ביום יפקע גם חוק שירות לאומי-אזורני, בהתאם לתיקון שנעשה במסגרת הסדר הגיוס החדש (ראו סעיף 36 לחוק שירות לאומי-אזורני וכן סעיף 17 לתיקון 21). נسألת השאלה מה, אם כן, הדין שיחול ביום שלאחר מכן". (פס' 67 לפסק דיןה של כב' הנשייה נאור בעטירה שבכותרת).

18. אם כן, וכי שקבעה כב' הנשייה נאור בפסק הדין נושא העטירה דן, הסדר דחייב השירות לתלמידי היישובות נחקק כ"הוראת שעה מהותית" לפי עמדת המדינה ומכל מקום, ביום **30.6.2023 עתיד לפקווע הסדר הגיוס על מכלול הוראותיו**.

19. ככלומר, לפי הוראות חוק שירות הבטחון אין כל הסדר קבוע ליום שאחרי 30.6.2023 ולאחר חלוף המועד האמור, תחול חובת שירות מלאה, קרי, **תחול חובת גיוס כללית על כלל אזורני המדינה, בתם תלמידי היישובות**.

20. לעניין זה יזכיר, כי בפסקה 69 לפסק דין בעטירה דן, מביאה כב' הנשייה נאור את דברי ההסביר לתיקון מס' 21 לחוק שירות הבטחון בהם נכתב במפורש כי: "הסדר המוצע אינו קובל הוראות לעניין טיבו ואופיו של **הסדר קבוע שיחול ביחס לגיוס מקרב המזרח החרדיה**".

21. וכן, מביאה את דבריו של עוזי אחז בן-ארי, היועץ המשפטי למערכת הביטחון, בדיון לפני ועדת החוץ והביטחון אגב הליכי החקירה של תיקון 21 לחוק, שם אמר:

"מה יקרה אחרי 2023. הנסת ת策רך להתכבד ולהקבוע בשלב יותר מאוחר מהו הסידור שהיא רוצה על יסוד הניסיון שנזכר."

22. אם כן, כמו שעמדה העותרת בהקדמה, במקומות בו המחוקק נמנע, על אף הצהרות בית המשפט הנכבד לאורך שבע השנים האחרונות ובפרט בפסק הדין בעטירה דן, מכלבווע הסדר קבוע שלאחר תקופת ההסתגלות השנייה – **פקעו הוראות הסדר הנוכחי בחוק שירות הבטחון**.

23. ובמילים אחרות, משפקעו הוראות החוק עצמן, עליהן הכריז בית המשפט הנכבד בפסק דיןו – בטלות – עקב העובדה שהן פוגעות אונשה בעיקרונו השוויון ואין משיגות את תכליתן להביא לגיוס תלמידי היישובות, אין עוד תוקף לדחייב קיומו של פסק הדין נושא העטירה.

ג. גיוס שווה לכל הציבור החל מיום 1.7.2023

24. וכי שהוחבר לעיל, המחוקק נדרש להסדיר حقיקתי אחר אשר יקבע את מעמדם של תלמידי היישובות ביום שלאחר **30.6.2023**. ככל ולא יעשה כן, יידרש הפוקד בגין גיוס כלל הציבור, לרבות תלמידי היישובות אשר פטורים משרות מכוח סעיף 26יך ולמעשה יחול גיוס שווה על **כל הציבור** זואת החל מיום **1.7.2023**.

25. אין אלו דברים חדשים. העותרת תזכיר כי גם לאחר ביטולו של חוק טל לשנת 2012 ניתנה למدينة שהות לחקיקתו של הסדר חדש. בעקבות CISLNOM של המשיבים דאז להביא להסדר חדש, ומחדרם למלא את הוראות חוק שירות הבטחון הגישה העותרת דכאן עטירה לבית המשפט הנכבד [בבג"ץ 5823/12 התנועה למען איבות השלטון בישראל נ' שר הבטחון (להלן):

"בג"ץ 12/5823 מ"י)], כדי שיחייב את משרד הביטחון לפעול על פי הוראות חוק שירות בטחון, ובהעדר הסדר אחר, לפעול לגיוסם לצה"ל של כלל תלמידי היישובות.

26. אז, בbg"ץ 12/5823, טענו המשיבים כי צה"ל החל בהערכות לקליטת חרדים ביחידות מתאימות להם, וכי נשלחו צווי גיוס. עוד תזכיר העותרת כי לאחר כניסה בטולותו של חוקTEL, חל זינוק משמעוני ביוטר בגין גיוסם של תלמידי היישוב לשירות צבאי, וגם נצפתה התיעיצה באחזoisם גבוהים מאוד של תלמידי היישובות לצו ראשון.

27. כך, דזוקא כאשר לא היה קיים בנסיך כל הסדר מפללה כזה או אחר, חל זינוק בגין גיוס תלמידי היישובות ובנכונותם להתייצב לצו הראשון. החלטת חובת הגיוס הכללית גם על ציבור תלמידי היישובות, היא האמצעי האפקטיבי ביותר לקידום השוויון בנטול הגיוס – והרי זהה הגשمة תכלית החוק.

28. لكن, ולנוח האמור לעיל, פנתה העותרת ביום 11.6.2023 לשר הביטחון ולראש המטה הכללי בצה"ל, וזאת כדי להביא לעדכונם את האמור ולודוא את היערכותם לגיוס כלל תלמידי היישובות לפי הוראות החוק.

העתק פניתי העותרת למשיבים 3-4 מיום 11.6.2023, מצורף ומיסומן בנספח ה/1.

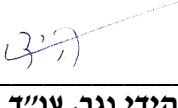
ד. סיכום

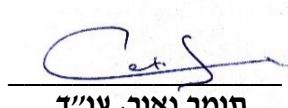
29. הנה, על אף פרק הזמן הארוך אשר ניתן למשיבים כדי לחוקק הסדר גיוס חדש בטרם יכנס לתוקפו פסק הדין בעתירה שניתן ביום 12.9.2017, לא נחקק כל הסדר קבוע המסדר את עניין גיוס תלמידי היישובות.

30. הדוחות הרבות שניתנו על ידי בית המשפט הנכבד ולביקשת משבבי המדינה – לדחיה מועד כניסהו לתוקף של פסק הדין בעתירה שניתן על ידי תשעה שופטים – הגיעו כבר למועד הסופי. זה הקבוע בהוראות חוק שירות בטחון עצמו, בו פוקעות כל סמכויותיו של שר הביטחון לדחות את גיוסם של תלמידי היישובות.

31. כפי שהבהיר הנשיא נאור בפסקה 67 לפסק דין בעתירה שבכותרת: "מכל מקום, ביום 30.6.2023 יפקע למעשה הסדר הגיוס החדש על מכלול הוראותיו". מכאן, ובהתאם להוראות חוק שירות בטחון מתיתרת החלטת בית המשפט הנכבד ביחס לדחיה מועד בטולותו של פרק ג' לחוק שירות בטחון עד ליום 31.7.2023.

32. אשר על כן, תבקש העותרת להבהיר כי בהתאם להוראות חוק שירות בטחון שהובאו בהודעה מטעם העותרת, ביום 1.7.2023 בו יפקעו סמכויותיו של שר הביטחון לפטור את תלמידי היישובות מגיוס, יידרש הצבע בגין גיוסם של תלמידי היישובות כבשאר הציבור, ויתחייב בשוויון מלא.

הידי נגיב, עי"ד

תומר נאור, עו"ד

ב"כ העותרת

ירושלים, 12 יוני 2023, כ"ג סיון תשפ"ג.

נספח ה/1

**העתק פנימית העותרת למשיבים
3-4 מיום 11.6.2023.**

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

11 יוני 2023, כ"ב סיון תשפ"ג

לכבוד

ר' ר' ר' ר' ר' ר'
רא"ל הרצי הלוי
ראש המטה הכללי
המטה הכללי
משרד הביטחון
תל אביב
שלום רב,

הندזה : היררכות צה"ל לגיוס כלל תלמידי היישובות החרדיים

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפניכם בבקשתה להיערך לגיוס כלל תלמידי היישובות החל מיום 30.6.2023, והכל כפי שיפורט להלן:

1. כידוע, חוק שירות ביטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות ביטחון"), מסדיר את הסמכות החוקית ליתן דחיהית שירות לתלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדיים בגין לצבאי.
2. כך, סעיף 26 בחוק שירות ביטחון מעניק לשר הביטחון את הסמכות לדוחות בשנה את גיוסו של תלמיד ישיבה מכל וمتקיים לגבי התנאים לדחיהית שירות כאמור בסעיף 26 כג' לחוק שירות ביטחון, וזאת עד להגיעה של המועד לשירות ביטחון לגיל 21. בנוסף נקבע בסעיף 26(בג') כי שר הביטחון רשאי להאריך את מתן הפטור למועד לשירות ביטחון אל מעבר לגיל 21 כאמור בסעיף 26. עד לגיל 26.
3. יחד עם זאת, סעיף 26 לחוק שירות ביטחון קובע כי תקופתו الأخيرة של ההסדר ביחס לדחיהית שירותם של תלמידי היישובות תהיה התקופה שתחול: "התקופה שמיoms ט' בתמוז התש"ף (1 ביולי 2020) עד יום י"א בתמוז התשפ"ג (30 ביוני 2023)".

4. בלומר, הסדר הפטור שניתנו מגיוס לתלמידי ישיבות יfrag ביום 30.6.2023 ועליכם להיערך לבן מבואז מועד.

5. על כן, אנו פונים אליכם בבקשתה שתפעלו לפי מצוות החוק – החל מיום 1.7.2023 עליכם לפתח גיוס כלל של כלל תלמידי היישובות.

6. יצוין, בית המשפט העליון כבר התייחס לביעיותם של בדיקות הוראות שעה זו, או פרטיה כב' הנשייה נאור בפסקה 67 לפסק הדין בג"ץ 14/1877 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת** (אר"ש 12.9.2017), כי גם לעומת המדינה וגם לפי פרשנות בית המשפט העליון את החוק, אין כל הסדר קבוע אחר ליום 30.6.2023 בו נגמרה תקופת ההסתגלות השנייה. למעשה לאחר תום התקופה תחול חובת גיוס כללית על כלל אזרחי המדינה, בהם תלמידי היישובות.

7. אין אלו דברים חדשים. התנועה תזכיר כי גם לאחר ביטולו של חוק טל בשנת 2012, התחיל צה"ל בגיוסם של תלמידי היישובות. אז, לאחר שלא היה הסדר גיוס אחר לפי החוק התנועה הגישה את עתירתה (בג"ץ 5823/12 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון** (נבו 01.04.2014)), וצה"ל השיב כי החל בהערכות לקליטת חרדים ביחידות מתאימות להם, וכי נשלחו צווי גיוס.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

8. יוזכר, כי לפי הנטונאים שפורסמו על ידי אכ"א, לאחר כניסה בטלותו של חוק טל, חל זינוק משמעותי ביוטר בಗישום של בני היישוב לשירות צבאי, וגם נפתחה התאפשרות באחיזים גבוהים מאוד של תלמידי היישוב למצו ראשו.
9. לאור האמור, אנו פונים אליכם בבקשת שתיערכו לגיוס הקרוב של כלל תלמידי יישוב בהתאם לחוק שירות בטחון.
10. אנו סמכים ובתווחים, כי צה"ל ומשרד הביטחון יעשו כל שביקולותם על מנת להבטיח את כיבוד לשוני החוק וכל פעולה של דחינת שירות, או מתן פטור תהיה אך ורק בהתאם לדין.

בכבוד רב,

יובל אוחיון

רכז מחלקת מדיניות וחקיקה

הידי נגב, עוזיד

מנהל מחלקת מדיניות וחקיקה

נספח ע/5

העתק מכתבה של העותרת אל חברי
הממשלה ה-37, שר הביטחון
וهرמטכ"ל, ובהעתק ליוצת
המשפטית לממשלה, מבוקר יום
25.6.2023

עמ' 55

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

25 יוני 2023, ו' תמוז תשפ"ג

לכבוד

רא"ל הרצי הלוי ראש המטה הכללי המטה הכללי תל אביב	חברי הממשלה ה-37 באמצעות מזכיר הממשלה משרד ראש הממשלה ירושלים	חה"כ יואב גלנט שר הביטחון משרד הביטחון תל אביב שלום רב,
---	--	--

הندzo : החלטה על אי-גיוס חרדים לצה"ל בנגדו להוראות החוק – בחוסר סמכות ודין בטלוּת

סמכות ודין בטלוּת

סבירובין : מכתבנו אל שר הביטחון והרמטכ"ל מיום 11.6.2023.

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנוט אליכם בבקשת להיערך לגיוס כלל תלמידי היישוב החל מיום 30.6.2023, והכל כפי שיפורט להלן:

1. כפי שהובחר בכתבנו שבסימוכין מיום 11.6.2023, חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון"), אשר מסדיר את הסמכות החוקית ליתן דחיהית שירות לתלמידי היישוב וborgri מוסדות חינוך חרדים בגין – קובע כי הסדר המוחך יפוג ביום 30.6.2023. לכן, פנינו אל שר הביטחון וראש המטה הכללי בבקשת להיערך לגיוס שוויוני גם אל תלמידי היישוב חרדים, והכל בהתאם למצאות החוק.
2. והנה, היום פורסם בתקורת¹, כי שר הביטחון והממשלה עתידיים לקבל החלטה לפיה שר הביטחון יורה לצה"ל לא לאכוף גיוס על חרדים ש"תורთם אומנותם", בנגדו גמור להוראות חוק שירות ביטחון ובחו"ר סמכות ברור.
3. למעשה, כל החלטה של שר הביטחון ליתן פטור לתלמידי היישוב בנגדו להוראות חוק שירות הביטחון ובחו"ר סמכות – דין הוא בטלוּת והוא **ההחלטה העברינית המונוגדת לפסיקת בית המשפט העליון בנושא**.
4. כידוע, בבג"ץ 3267/97 **רובינשטיין ואח' נ' שר הביטחון** (אר"ש, 9.12.1998) (להלן: "ענין רובינשטיין"), כבר נקבע בבית המשפט העליון בהרכבת של 11 שופטים, כי: **הסמכות למתן פטור גורף מגיוס לבני היישוב לא נתונה לשר הביטחון, וכי יש לחוקק חוק שיסדר את העניין.** כאמור, כבר בענין רובינשטיין נקבע כי אין לשר הביטחון כל סמכות לכפות הסדר גיוס מפללה הפוגע בגורם השינוי – וכל פגיעה בזכות יסוד עליה להיעשות בחקיקה של הכנסת.
5. יצוין, כי היה על הממשלה לחוקק הסדר גיוס חדש לתלמידי היישוב – ולאחר שתתרשלה, בכוונת מכובן, לעשות כן למרות התחייבות **לבג"ץ בשש השנים האחרונות – אין שר הביטחון בעת יכול להנחות את הצבא בחוסר סמכות.**
6. אין אלו דברים חדשים. נזכיר כי גם לאחר ביטולו של חוק תל בשנת 2012, התייל צה"ל בגיוס של

¹ לפי דיווח של העיתונאי יקי אדמקר: הממשלה צפואה לאשר היום הצעת החלטה לפיה שר הביטחון יורה לצה"ל לא לאכוף גיוס על חרדים ש"תורთם אומנותם", זאת למרות שתוקף הסדר החוקי שמהווה בסיס לפטור שהם מקבלים יפוג בסוף החודש.

רחוב יפו 208, ירושלים 9438303 * טל: 02-5000076 * פקס: 02-5000073
شارع يافا، القدس 9438303 • العنوان للرسائل: ص. ب. 36504، القدس 9136001 * هاتف: 02-5000076 • فاكس: 02-5000073
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: office@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

תלמידי היישובות. אז, לאחר שלא היה הסדר גיטוס אחר לפני החוק התנועה הגישה את עתירתה (בג"ץ 5823/12 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הבטחון** (נבו 01.04.2014)), וצה"ל השיב כי החל בהערכות לקליטת חרדים ביחידות מתאימות להם, וכי נשלחו צווי גיטוס.

7. עוד יצוין, כי בית המשפט העליון כבר התייחס לביעיותם של ביצועים בחקיקת הסדר זמני לגיטוס חרדים, אז פירטה כב' הנשיאה נאור בפסקה 67 לפסק הדין בג"ץ 1877/14 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת** (אר"ש 12.9.2017), כי גם לעומת המדינה וגם לפי פרשנות בית המשפט העליון את החוק, אין כל הסדר קבוע אחר ליום 30.6.2023 בו נגמרה תקופת ההסתגלות השנייה.

8. יזכיר, כי לפי הנתונים שפורסמו על ידי אכ"א, לאחר כניסה בטולותו של חוק טל, חל זינוק משמעותי ביחסים של בני היישוב לשירות צבאי, וגם נפתחה התאפשרות באחיזים גבוהים מאוד של תלמידי היישובות לצו ראשון.

9. לאור האמור, אנו פונמים אליכם בבקשת שתפעלו רק בד' אמותיו של החוק – כל החלטה שונה מהיערכות לגיטוס הקרוב של כלל תלמידי יישובות בהתאם להוראות חוק שירות בטחון תהיה החלטה בחוסר סמכות.

10. אנו סמכים ובתוחים, כי צה"ל ומשר הביטחון יעשו כל שביכולתם על מנת להבטיח את כבוד לשונו החוק וכל פעולה של דחינת שירות, או מתן פטור תהיה אך ורק בהתאם לדין.

בכבוד רב,

יובל אוחיון
רכז מחלקה מדיניות וחקיקה

הידי נגב, עו"ד
מנהל מחלקה מדיניות וחקיקה

העתק:

עו"ד גלי בהרב-מיירה, היועצת המשפטית לממשלה.

נספח ע/ט

**העתק מכתבה של העותרת אל
היועצת המשפטית לממשלה, מיום**

26.6.2023

עמ' 58

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

26 יוני 2023, ז' תמוז תשפ"ג

לכבוד

עו"ד גלי בהרב מיארה
היועצת המשפטית לממשלה
משרד המשפטים
ירושלים
שלום רב,

הندון: החלטת הממשלה על אי-גיוס חרדים לצה"ל בגיןו להוראות החוק

והלכת בית המשפט העליון – מקימה מניעה משפטית

סימוכין: מכתבנו מיום 25.6.2023

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנייך בבקשת שתתני את שר הביטחון לפעול בהתאם להוראות החוק והדין, והכל כפי שיפורט להלן:

1. כפי שהובחר במכבתנו שבסימוכין, חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון"), אשר מסדיר את הסמכות החוקית ליתן דחיתת שירות לתלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדים בוגרים לצבא – קובע כי ההסדר המוחך יfrag ביום 30.6.2023. לכן, פנינו אל שר הביטחון וראש המטה הכללי בבקשת להיערך לגיוס שוווני גם אל תלמידי הישיבות החרדים, והכל בהתאם למצוות החוק.
2. והנה, אתמול החליטה הממשלה, כי שר הביטחון יורה לצה"ל לא לאכוף גיוס על חרדים ש"תורתם אומנותם", בגיןו להוראות חוק שירות בטחון, בחוסר סמכות ברור ובגיןו להלכת בית המשפט העליון בסוגיה.
3. למעשה, סעיף 3 להחלטה מספר 682 של הממשלה מיום 25.6.2023: "כי לא ינקטו הליכים לשם גיוס של תלמידי ישיבות כאמור, ככל שיוצגו בפני רשות הגיוס אישורים לפי צרכי הצבא ודרישתו, בדבר לימודיהם בישיבות, וזאת עד ליום 31 במרץ 2024", נוגעת בחוסר סמכות והיא החלטה עברינית המנוגדת לפסיקת בית המשפט העליון בנושא – מכאן שהיא עליין קבוע כי חלה מניעה משפטית.
4. בידוע, בבג"ץ 3267/97 רוביינשטיין ואחר' נ' שר הביטחון (אר"ש, 9.12.1998) (להלן: "ענין רוביינשטיין"), כבר נקבע בבית המשפט העליון בהרכבת של 11 שופטים, כי: הסמכות ליתן פטור גורף מגיוס לבני הישיבות לא נתונה לשר הביטחון, וכי יש לחוק שיסדר את העניין. כלומר, כבר בענין רוביינשטיין נקבע כי אין לשר הביטחון כל סמכות לכבות הסדר גיוס מפללה הפוגע פגיעה אנושה בעקרון השוויון – וכל פגיעה בזכות יסוד עליה להיעשות בחקיקה של הכנסת.
5. יצוין, כי היה על הממשלה לחוק הסדר גיוס חדש לתלמידי הישיבות – ולאחר שהתרשלה, נעשו כן לмерות התchieybota לבג"ץ בשש השנים האחרונות – אין שר הביטחון בעת יכול להנחות את הצבא בחוסר סמכות.
6. אין אלו דברים חדשים. נזכיר כי גם לאחר ביטולו של חוק טל בשנת 2012, התחיל צה"ל בגיוס של תלמידי הישיבות. אז, לאחר שלא היה הסדר גיוס אחר לפי החוק התנועה הגישה את עתירתה (בג"ץ 5823/12 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הבטחון (נבו 01.04.2014)), וצה"ל השיב כי החל

רח' יפו 208, ירושלים * מען למכתבים: ת.ד. 36504 * טל: 9136001 * פקס: 02-5000076
 شارع يافا، القدس 9438303 * العنوان للرسائل: ص. ب. 36504 * الفاكس: 9136001 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076
 208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B 36504 Jerusalem 9136001 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
 E-mail: office@mqq.org.il * Web Site: www.mqq.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

בהערכות לקליטת חרדים ביחידות מתאימות להם, וכי נשלחו צווי גיוס.

7. עוד יזכיר, כי בית המשפט העליון כבר התייחס לביעיותם שבחקיקת הסדר זמני לגיוס חרדים, אז פירטה כב' הנשיאה נאור בפסקה 67 לפסק הדין בג"ץ 14/1877 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת** (אר"ש 12.9.2017), כי גם לעמדת המדינה וגם לפי פרשנות בית המשפט העליון את החוק, אין כל הסדר קבוע אחר ליום 30.6.2023 בו נגמרה תקופת החסתגולות השנייה.
8. יזכיר, כי לפי הנתונים שפורסמו על ידי אכ"א, לאחר כניסה בטולתו של חוק טל, חל זינוק משמעותית ביותר בגישם של בני היישוב לשירות צבאי, וגם נפתחה התאפשרות באחיזות גבוהים מאוד של תלמידי היישובות לצור ראשון.
9. לאור האמור, אנו פונים אליו בבקשת שתורי לשר הביטחון והרמטכ"ל לפעול רק בד' אמותיו של החוק – עלייך להורות לשר הביטחון לגייס ולנקוט הילכים לשם גיוס באופן שיוויוני.
10. החלטת הממשלה מأتמול, לפעול בוגרום להלכת בית המשפט העליון (ענין רוביינשטיין), היא החלטה שמקימה עלייה מנעה משפטית – ועלייך חלה החובה להורות זאת בהתאם לתפקידך.

בכבוד רב,

יובל אוחיון
רכז מחלקה מדיניות וחקיקה

הידי נגב, עו"ד
מנהל מחלקה מדיניות וחקיקה

העתק:

שר הביטחון, היועצת המשפטית לממשלה.

נספח ע/ז

העתק מכתבה של העותרת אל חברי
הממשלה ה-37, שר הביטחון,
הרמטכ"ל, וליועצת המשפטית
לממשלה, מבוקר يوم 29.6.2023

עמ' 61

29 יוני 2023, י"י תמוז תשפ"ג

לכבוד

עו"ד גלי בהרבר מיארה	ר"ל הרצל הילוי	חברי הממשלה ה-37	ח"כ יואב גלנט
היו"צ המשפטית לממשלה	ראש המטה הכללי	שר הביטחון	שר הביטחון
משרד המשפטים	צבא הגנה לישראל	משרד ראש הממשלה	משרד הביטחון
ירושלים	תל אביב	ירושלים	תל אביב

שלום רב,

הندון : החלטת הממשלה על אי-גיוס חרדים לצה"ל התקבלה בניגוד לחוק

שירות בטחון ופוגעת אונשות בעקרון השוויון

סימוכין : מכתבנו אל שר הביטחון והרמטכ"ל מיום 11.6.2023 ; מכתבנו אליו מיום 25.6.2023.

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), הרינו מתכבדים לפנות אליכם בבקשת שתבטלו את ההחלטה הממשלה الأخيرة מיום 25.6.2023, ותנחו את שר הביטחון לפעול בהתאם להוראות החוק המחייבות, והכל כפי שיפורט להלן :

1. כפי שהובר במסמךינו שבסימוכין, חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון"), אשר מסדיר את הסמכות החוקית ליתן דחיה שירות לתלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדים בגין – קובע כי הסדר המיוחד יפוג מחר ביום 30.6.2023. لكن, פנינו אל שר הביטחון וראש המטה הכללי ביום 11.6.2023 בבקשת שייערכו לגיוס שוויני גם של תלמידי הישיבות החרדים, והכל בהתאם למצוות החוק.
2. למורת זאת, החלטה הממשלה ביום 25.6.2023, כי הממשלה תנחה את שר הביטחון להוראות לצה"ל לא לאכוף גיוס על חרדים ש"творתם אומנותם", **בניגוד גמור להוראות חוק שירות ביטחון** ובניגוד להלכת בית המשפט העליון בסוגיה משנת 1998.
3. למעשה, סעיף 3 להחלטה מספר 682 של הממשלה מיום 25.6.2023 : "כי לא יינקטו הליכים לשם גיוסם של תלמידי ישיבות כאמור, ככל שיוצגו בפני רשות הגיוס אישורים לפי צרכי הצבא ודרישתו, בדבר לימודיהם בישיבות, וזאת עד ליום 31 במרץ 2024", **ונגעה בחושר סמכות** והיא **ההחלטה עברייןית** המונוגדת לא רק לחוק, אלא גם **לפסקת בית המשפט העליון בעניין זה ממש משנת 1998** – מכיוון **שהליך לשנות את ההחלטה כך שתהיה בהתאם לחוק**.
4. כידוע, בbg"ץ 3267/97 **רוביינשטיין ואח' נ' שר הביטחון** (אר"ש, 9.12.1998) (להלן: "ענין רוביינשטיין"), כבר נקבע בבית המשפט העליון בהרכב של 11 שופטים, כי : **הסמכות ליתן פטור גורף מגיוס לבני היישובות לא נתונה לשר הביטחון, וכי יש לחוק שיסדיר את העניין**. לעומת זאת, כבר בענין **רוביינשטיין נקבע כי אין לשר הביטחון כל סמכות לכפות הסדר גיוס מפללה הפוגע פגיעה אונשה בעקרון השוויון – וכל פגעה בזכותו יסוד עליה לה夷שות בחקיקה של ה冤事**.
5. יזון, כי היה על הממשלה והכנסת לחוק הסדר גיוס חדש לתלמידי הישיבות – ולאחר שהתרשלו, **לעשות כן** למורות התחייבותה לחוק **בש השנים האחרונות – אין שר הביטחון בעת יכול להנחות את הצבא מבלי שיש לו סמכות לעשות כן בחוק שירות בטחון**.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

6. אין אלו דברים חדשים. נזכר כי גם לאחר ביטולו של חוק טל בשנת 2012, התחיל צה"ל בגיסות של תלמידי היישובות. אז, לאחר שלא היה הסדר גישס אחר לפיקוח התנועה הגישה את עתירתה (בג"ץ 5823/12 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הבטחון נ'נו 01.04.2014**), וצה"ל השיב כי החל בהערכות לקליטת חרדים ביחידות מתאימות להם, וכי נשלחו צווי גישס.
7. עוד יזכיר, כי בית המשפט העליון כבר התייחס לביעיותו של בחקיקת הסדר זמני לגיסות חרדים, אז פירטו כב' הנשיאה נאור בפסקה 67 לפסק הדין בבג"ץ 1877/14 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת (אר"ש 20.9.2017)**, כי גם לעמדת המדינה וגם לפי פרשנות בית המשפט העליון את החוק, אין כל הסדר קבוע אחר ליום 30.6.2023 בו נגמרה תקופתו של הסדר דחיתת השירות המוחך לתלמידי היישובות.
8. יזכיר, כי לפי הנתונים שפורסמו על ידי אכ"א, לאחר כניסה בטלוותו של חוק טל, חל זינוק משמעותי בගיסות של בני היישובות לשירות צבאי, וגם נפתחה התყיצבות באחיזות גבאים מאוד של תלמידי היישובות לצור ראשון.
9. לאור האמור, אנו פונים אליכם שוב, בבקשת ששר הבטחון והרמטכ"ל יפעלו רק בד' אמותיו של החוק – ו החל מיום 30.6.2023 ינקטו בהליכים לשם גישס לכל האזרחים באופן שיווני.
10. החלטת הממשלה כאמור, לפועל בניגוד לחוק ולהלכת בית המשפט העליון (ענין רוביינשטיין), היא החלטה שמקיפה עלייה מנעה משפטית – ואנו פונים אליכם בבקשת שתפעלו לגיסות שיווני בלי הבחנה בין דם לדם.

בכבוד רב,

יובל אוחיון
רכז מחלקת מדיניות וחקיקה

הידי נגב, ע"ד
מנהל מחלקת מדיניות וחקיקה

נספח ע/8

**העתק מכתבה של העותרת אל שר
הביטחון, הרמטכ"ל, היועצת
המשפטית לממשלה והיועץ המשפטי
למשרד הביטחון, מיום 6.8.2023**

עמ' 64

60 אוגוסט 2023, י"ט אב תשפ"ג

לכבוד

עו"ד איתי אופיר היו"ץ המשפטית למשרד הביטחון משרד הביטחון <u>תל אביב</u>	עו"ד גלי בהרב מיארה היו"צ המשפטית לממשלה משרד המשפטים <u>ירושלים</u>	ראש המטה הכללי צבא הגנה לישראל <u>תל אביב</u>	ראש הרכז הימי שר הביטחון משרד הביטחון <u>תל אביב</u> שלום רב,
--	---	---	---

הندון : החלטת הממשלה על אי-גיוס חרדים לצה"ל התקבלה בניגוד לחוק

ופוגעת אונשותם בעקרון השוויון

סימובין : מכתבנו מיום 11.6.2023 ; מכתבנו אליהם מיום 25.6.2023 ; ומיום 29.6.2023.

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, עיר (להלן: "התנועה"), הרינו מכתבים לפנות אליהם בבקשת שבטלו את החלטת הממשלה האחורה מיום 25.6.2023, ותנחו את שר הביטחון לפעול בהתאם להוראות החוק המחייב, והכל כפי שיפורט להלן :

1. כפי שהובחר בכתבינו שבSIMOCIN, חוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986 (להלן: "חוק שירות בטחון"), אשר מסדיר את הסמכות החוקית ליתן דחיתת שירות לתלמידי ישיבות ובוגרי מוסדות חינוך חרדים בגין צבא – קובלע כי ההסדר המיוחד פקע ביום 30.6.2023. לכן, פנינו אל שר הביטחון וראש המטה הכללי עוד ביום 11.6.2023 בקשה שיערכו לגיוס שוויוני גם של תלמידי היישובות החרדים, והכל בהתאם למצוות החוק.
2. למורות זאת, החלטה הממשלה ביום 25.6.2023, להנחות את שר הביטחון להוראות לצה"ל לא לאכוף גיוס על חרדים ש"תורთם אומנותם", **בניגוד גמור להוראות חוק שירות בטחון** ובניגוד להלכת בית המשפט העליון בסוגיה משנת 1998.
3. למעשה, סעיף 3 להחלטה מספר 682 של הממשלה מיום 25.6.2023 : "כי לא ינקטו הליכים לשם גיוסם של תלמידי ישיבות כאמור, ככל שיוציאו בפני רשותו הגיוס אישורים לפי צרכי הצבא ודרישתו, בדבר לימודיהם בישיבות, וזאת עד ליום 31 במרץ 2024", נוגעה **בחוסר סמכות** והיא החלטה המנוגדת לא רק לחוק, אלא גם לפסיקת בית המשפט העליון בעניין זה ממש משנת 1998 – מכאן שעיליכם לשנות את ההחלטה כך שתהייה בהתאם לחוק.
4. כידוע, בבג"ץ 3267/97 **רוביינשטיין ואח' נ' שר הביטחון** (אר"ש, 9.12.1998) (להלן: "ענין רוביינשטיין"), כבר נקבע בבית המשפט העליון בהרכב של 11 שופטים, כי : **הסמכות ליתן פטור גורף מגיוס לבני הישיבות לא נתונה לשר הביטחון, וכי יש לחוק** חוק שירות הראש את העניין. לעומת זאת, בבר בעניין רוביינשטיין נקבע כי אין לשר הביטחון כל סמכות לכפות הסדר גיוס מפללה הפוגע פגיעה אונשה בעקרון השוויון – **ובל פגיעה בזכותו יסוד עליה להיעשות בחקיקה של ההחלטה**.
5. ההחלטה הממשלה כאמור, לפעול בניגוד לחוק ולהלכת בית המשפט העליון (ענין רוביינשטיין), היא החלטה **שמקיים מניעה משפטית** – על אף זאת, טרם השבתם לכל מכתביינו שבSIMOCIN.
6. כאמור בכתבינו שבSIMOCIN, ציון, כי היה על הממשלה והבנטה לחוק הסדר גיוס חדש לתלמידי

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

הישיבות – ולאחר שהתרשלו, לעשות כן למרות התחייבות לחוק בשש השנים האחרונות – אין שר הביטחוןبعث יכול להנחות את הצבא מבלתי שיש לו סמכות לעשות כן בחוק שירות בטחון.

7. אין אלו דברים חדשים. נזכיר כי גם לאחר ביטולו של חוק טל בשנת 2012, החליל זה"ל בגיסום של תלמידי הישיבות. אז, לאחר שלא היה הסדר גישס אחר לפי החוק התנועה הגישה את עתירתה (בג"ץ 12/12/5823 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון (נבו 01.04.2014)), וצה"ל השיב כי החל בערכות לקליטת חרדים ביחידות מתאימות להם, וכי נשלחו צווי גישס.

8. כדיוע, התנועה עתרה נגד החלטת הממשלה הנ"ל מיום 25.6.2023 ובהתאם לפסק הדין שניתן בבג"ץ 5145/23 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון (נבו 09.07.2023) נדחתה עתירתה עקב כך שלא ניתנה לכמ שhort מספקת להшиб, וזאת נוכח דבריה של כב' השופטת ברק-ארז:

"הגשת עתירה בעניין יכולה להתקבל על הדעת לאחר שתינתן למשיבים שהhort מספקת למתן תשובה. לצד זאת, הדעת נותנת כי לא ניתן אף לצפות להתמצכות בלתי מוגבלת של הטיפול בנושא" [ההדגשות הוספו ע"י ח"מ].

9. ככלומר, זמן השhort למענה למכתבינו שבסימוכין – איןנו בלתי-מוגבל.

10. והנה, לאחר שלא נתקבלה כל תשובה או מענה לגופו של עניין לשלהל מכתבינו שבסימוכין, אנו פונים אליכם שוב, בבקשת שר הביטחון והרמטכ"ל יפעלו רק בד' אמותיו של החוק – וינקטו בהליך לשם גישס כלל האזרחים בהתאם לחוק ולפסיקת בעניין.

11. יובהר, כי תגובתכם כאמור תתקבש לא יאוחר מיום 20.8.2023, בטרם נשקל את המשך צעדינו המשפטיים, לרבות פניה נוספת לערכאות.

בכבוד רב,

יובל אוחיון
רכז מחלקה מדיניות וחקיקה

הידי נגב, עו"ד
מנהל מחלקה מדיניות וחקיקה